

Töö ja Tervis

Sotsiaalpoliitiline kuukiri

Eestimaa Haigekassade Liidu ja Sotsiaalse Arengu Eesti Ühingu häälekandja

Nr. 5

Mai 1933 a.

IX aastakäik

Tellimise hind postiga:
aastas 100 senti
6 kuu peale. 55 "
1 " " . 10 "
Välismaale aastas 150 s.

Ilmub kord kuus.
Talitusjatoim.: Tallinn, Lai tän. 38, k.4
Telefon 448-35.
Tellimisi võtavad vastu kõik haigekassad ja postiasutised.
Üksiknumber 10 senti.

Kuulutuste hinnad:
1 lhk. kr. 20.—
1/2 " " 10.—
1/4—6.— ja 1/8 lhk. „ 3.—
Teksti ees—50% kallim

Avalikud tööd ja uute raudteede ehitamine.

L. Johanson.

Üleilmeline majandusline kriis on tunduvalt halvanud ka Eesti põllumajandust, tööstust, välis- ja sisekaubandust ning transporti.

Viimased aastad, eriti viimane aasta on elatud kokkutõmbamiste ja kärpimiste tähe all.

Tööst ja teenistusest on vallandatud hulk inimesi, need on langenud töötute ridadesse.

Riigieelarvet on vähendatud, sulgedes krediite, millega oli kavatsatud parandada ja ehitada teid, sildu, hooneid ning muid krediite, mille tarvitamine oleks annud hulkadele tööd ja eluütlalpidamist.

Valitseb arvamine, et mida väiksem riigieelarve, seda parem. Alati ei ole see nii, vaid riigieelarve peab sisaldama kõiki hädavajalisi, otstarbekohaseid ja põhjendatud väljaminekuid, vastasel



Tütarlaps.

(Leedu sotsiaalkindlustuse kuukirjast „Darbo Sveikata“.)

korral kannatab rahva elu ja heakäekäik.

Et kodanikkudele võimaldada tööd, et võidelda tööpuuduse vastu, selleks on riigivalitsus, aga ka omavalitsus kohustatud tegutsema. Tööpuuduse vastu võitlemiseks ei ole ükski riik, vaatamata tarkade peade rohkusele, mingit eriti mõjuvat vahendit leiutanud. Üldisemalt on tarvilikul peale nende abinõude, millega tööstust, põllumajandust ja kaubandust püütakse korraldada ja elustada, veel erilised vahendid tööpuuduse vastu võitlemiseks. Need on: tööpuuduse vastu kindlustamine ja avalikkude tööde korraldamine.

Tööpuuduse vastu kindlustamisest on Eestis küll kõneldud, kuid ei ole veel selgitatud selle teostamise võimalusi. Isegi selle kindlustusala, nagu üldse sotsiaalkindlustuse populariseerimiseks, rahvale selgitamiseks ei ole tööliste kutseühingudki ja nende liidudki midagi nimetamisväärt teinud. Nendele tegelelastele näib sotsiaalkindlustus olevat veel tundmata maaks. Tööpuuduse vastu kindlustamiseks on vähe — mõnest resolutsioonist, mis teiste sarjas vastu võetakse.

Tööpuuduse vastu kindlustamine paneb kohustusi riigile, tööandjale ja töölisle enesele. Nende kolme koostöö ja arusaamine on siin paratamatu. Kõigepealt on tarvis pind ja eeldused luua, seda kahjuks seni pole tehtud. Tööpuuduse vastu kindlustamine mõnesugusel kujul on teostatud ligi 30-s riigis.

Seisukorra teeb meil raskemaks üldse sotsiaalkindlustuse vähene ja nõrk areng. Meil puudub veel isegi vanade, töövõimetute, leskede ja vaestelaste kindlustamise seadus, mis tähtsam ja tarvilikum kui tööpuuduse vastu kindlustamine ning mis tuleks kindlustamise süsteemis esirinda asetada. Sellepärast on omavalitsustel lahendada praegu võrdlemisi raske nõrgajõuliste küsimus.

Kui vähe meil veel aru saadakse kodanikkude kindlustamise tarvilikkusest, seda näitab piltlikult ja ilmekalt põllutööliste tööõnnetuste vastu kindlustamise saatus.

Praegu on maksev seadus, mille järgi see põllutööline, kellega on töö juures juhtunud õnnetus, mille tagajärjel ta

oma töövõimest kaotanud, on õigustatud tööandjalt, see on taluomanikult, nõudma pensioni. Selle seaduse halbtus seisab selles, et nõrgale talumajapidamisele sarnane pensionimaksimine raske on, vahel isegi üle jõu käib, kuna jälle teiselt poolt tööjõuetul, või selle surma korral ta omaksel ei ole mingit tagatist selleks, et ta üldse oma pensioni kätte saab.

Mõistlik oleks panna maksma põllutööliste riiklik kindlustus, mille järgi riik oma vastutusele võtaks tööõnnetusjuhud, ja põllumajapidamised vabastaks siin kohustustest. See oleks tarvilik terve põllumajanduse huvides. Siin aga tulevad nüüd mõjuvõimsad ringkonnad ja ütlevad — tööõnnetused jäägu peremehe ja ta teenija vastutusele, riigi kandejõud ei luba riiklikku kindlustust. Kui põhjendamatu sarnane vastuseis on, näeme sellest, et põllutööliste kindlustus läheks riigile maksma 80.000—90.000 kr., see on 8—9 milj. senti, selle võrra põllumajanduse koormatuse vähendamine on vaid väike kulu kõige selle lootusetu finantseerimise ja sageli tagajärjetu saneerimise kõrval, mida Eesti riigi rahadega on toimetatud.

Töötatööliste küsimuses on eriti raskeks ka haritlaste tööpuudus.

Laps lõpetab algkooli, tahab ellu astuda — töötada, teenida, tööd õppida. Tal puuduvad selleks võimalused: ei leia õppekohta, ei leia tööd ja teenistust. Algab noore elu kurbloolus, kurbmäng, mis kas noore inimese tahtejõu, isegi tervise, murrab või jälle noorele inimesele oma suruva pitsati eluksajaks vajutab. Sama nähe on ka keskkooli lõpetajatega, isegi ülikoolist tegelikku ellu astujatega.

Haritlaste tööpuuduse vastu võitlemine sel teel, et algkoolisid ja keskkoolisid kokku surutakse, suletakse, algkooli aega vähendatakse, keskkooli koondatakse, õppetööd ja kooli pääsemist raskendatakse, haritlaste tööpuuduse vastu võitlemine sel teel ei anna mingeid positiivseid tagajärgi, kui seda aga tehakse, siis sellepärast, et vastutustundetud demagoogid on oma koolivaenulikkuses selleks pinda valmistanud.

Ka haritlaste tööpuudust peab vähendama, kui mitte täiesti kaotama see

majanduslik tõus, mis peab järgnema languseajale.

Raskustes vaevlevate inimeste keskel on soodne pind igasugustele negatiivsetele, eitavatele nähetele. Selle vastu tuleb aga võidelda, just ka põhjuste kõrvaldamisega.

Eestis on tööpuuduse vastu võitlemiseks, peale puudustkannatajate vähemas ulatuses leivaviljaga abistamise, korraldatud avalikke töid.

Ka nende tööde kohta levitatakse pahatahtlike ja arusaamatute inimeste poolt põhjendamata kuuldusi. Kui mõne töö juures on ette tulnud puudusi, siis püütakse neid üldistada, suureks puhuda. Püütakse näidata, eriti külas, kuidas töötud palju teenivad, ja töö viljakuseta on. Sarnased jutud on pahatahtlikud, neid levitades püütakse taotleda erisid. Avalikud tööd on rasked, töölistel tuleb töötada talvel ilmastiku mõju all, töötasu ei ole suur. Kuna tööd on saanud päämiselt perekonnainimesed, ei saa ometi seda, kui teenitakse mõnikümmend krooni kuus, paljaks pidada. Tööd, mis tehtud, on tarvilikud ja töö ise üldiselt viljakas, arvestades tingimustega.

Kahjuks on ka mõned ajalehed toonud avalikkude tööde kohta mõnitavaid teateid. Ekslik on aga arvata, et kõik see, mis ajalehed kirjutavad, õige on. Ajalehtedes on küllaldaselt väärteateid, aga ka sihilikka. Ajalehtedes toodud hinnangud ei tarvitse ka olla need kõige õigemad. Teadlik kodanik peab ajalehtegi lugema arvustades iseäranis tänapäeval, kus sensatsioonihimu ja sihilikkus ühe osa ajakirjanduse taseme on alla kiskunud. Kui nad siis peale abielu kolmnurkade ja nelinurkade ning lahusveskide lavastamise, röövõrtsukatööde, enesetapmistepopulariseerimise kõrval ka poliitikat teevad, siis tuleb seda võtta igal kodanikul kõige suurema ettevaatusega. Suur osa sellest riigitüdimusest, sellest demokraatia ja rahvalitsusevaenulisest liikumisest, mis Eestiski pesitseb, tuleb kirjutada ajakirjanduse arvele, kes alati ei kirjuta ja kirjelda asjaolusid ja tõsielu õiglaselt. Siingi on tarvilik ümberhinnang, ülestõusmine ja uuestisünd.

Vaadeldes tänavu avalikka töid, näeme seniste andmete järgi, et siin on võetud uus suun: on hakatud juurelooma uusi väärtusi, tehakse rohkesti maaparandustöid, on asutud soode ja rabade kuivatamisele, et saada juure kultuurimaad.

15. märtsi kokkuvõtete järgi on kulutatud neist krediitidest, mis avalikkudeks töödeks 1932/33. a. hooajal määratud:

Maaparanduse töödeks 20,89% (414.952 kr.), sellele järgnevad maanteed — maal 19,51% (387.776 kr.), maanteed ja tänavad linnades ja alevites 9,29% (184.617 kr.), raudteed 7,76% (154.250 kr.), õhuteed (lennuasjandus, angaariid jne.) 7,71% (153.301 kr.), kanalisatsioonitööd 6,68% (133.050 kr.), veeteed (sadamad jne.) 5,14% (102.150 kr.), tsiviilehitused 2,66% (52.857 kr.), vesivarustustööd 0,27% (5.275 kr.), valgustustööd 0,23% (4.500 kr.), siis veel: mitmesugused ehitused 8,93% (177.448 kr.),

õmblus, kergemad sise- ja välistööd: omavalitsustes 2,51% (49.798 kr.) ja riigiasutistes 3,89% (77.415 kr.), kokku 6,40% (127.213 kr.), kantseleitöödeks 4,53% (90.086 kr.).

Nii mõnegi töö kohta tähendatakse, et seda ei tule teha. Vähe on aga ilmas seda, millega kõik rahul on. Meil on viimasel ajal kujunenud olud niisuguseks, et tehku valitsus mis tahes, olgu see siis ka kõige tarvilikum ja põhjendatum, ikka leidub neid seltskonnas ja avalikus arvamises, kes sellesse suhtuvad eitavalt.

Nii kõneldakse ka, et on raske aeg jne. — sellepärast tuleb loobuda suurematest kavatsustest ja töödest, nagu näiteks Peipsi veepinna alandamisest. Üks Saaremaa leht oli isegi väga kuri. Kuid ega sellega saa arvestada: mis tarvis teha, seda tuleb teha. Nii ka Peipsi veepinda alandada.

On hääli kuulda ka uue raudtee — Abja—Tõrva—Valga — ehitamise vas-

tu, kuigi raudtee on majanduselule, eriti ka põllumajandusele nagu veresooneks, tulksooneks. See tulu, mida raudtee oma ümbruskonnale annab, tuleb ka arvesse võtta sarnase küsimuse otsustamisel.

Kui asuda seisupaigale, et raskel kriisi ajal ei tule midagi teha peale jooksvate piasjakeste nokitsemise, siis tooks see vaid elu veel enam ummikusse jooksmist ja veel enam tardumist. Kitsastest aegadest tuleb üle saada intensiivsema tegutsemise läbi, mitte aga käte rüpes hoidmisega.

Uue raudtee ehitamise küsimuse otsustab vabariigi valitsus ja riigikogu.

Laevandusele on raskusi toonud kaubavahetuse vähenemine.

Kahjuks ei ole riik saanud teostada oma kavasad sadamate kordaseadmissiks.

Kuigi üleilmlik kriis on avaldanud ka Eesti majanduselule lagastavat, langetavat ja masendavat mõju, selle tagajärjel kannatab aineeline, kultuuriline ja sotsiaalne elu, siiski peab raskustest üle saama, selleks tegutsedes ja töötades, otsides ja leides uusi teid.

Hädaldamisega ja ei-midagi tegemisega, kurtes vaid oma mannetusest ja ülesaamata raskustest, muidugi kriisi ei lahendata

Tuleb kokku võtta kõik jõud, et luua rahvale vajalikka elamisvõimalusi, et kõrvaldada ta elust võimalikult enam puudusi, et soodustada ta arengut, et luua töötahet ja usku oma jõusse, et muuta tervemaks ja paremaks perekonnaelu, anda tööd ja leiba vanadele, aga kindlustada ka noortele, kes eluvõitlusesse astuvad, nende jõule ja võimetele vastavat tegevust.

Invaliidsuse, vanaduse, vaestelaste ja leskede kindlustamise praegune olukord.

Aug. Gustavson.

INGLISMAA. Esimene oluline vanadusepensioni seadus pandi maksuma Inglismaal (maksab osaliselt praegugi) 1908. a., millega pandi alus puhtalkujul riiklikule pensioni süsteemile. Selle seaduse alusel igal kehvall inglise kodanikul, kelle aastatulu on alla 48 n. 17 sh. 6 p., on õigus vanadusepensionile alates 70 a. vanadusest. Pensioni makstakse 1—10 sh. nädalas, olenedes pensionäri enda tulust. 1925. a. pandi aga maksuma uus — üldine sundlik vanaduskindlustamise seadus, koos haiguskindlustamisega. Selle seaduse alusel kuuluvad kindlustamisele kõik töölised, kelle aastatulu alla 250 naelsterlingi. Kindlustusmaksu maksavad tööline ning tööandja pooleks, kuna riik maksab ka omalt poolt kõikuvat toetust kindlustusorganisatsioonile.

Tööline maksab ise (mees) 9 p. nädalas ja tööandja samuti 9 p., naistöoline 6 p. ja tööandja 7 p. Kui töölise palk on eriti väike (3 sh. päevase või alla), siis maksab tööline ise 4,5 p. ning tööandja vastavalt rohkem (13,5 p.). See kindlustusmaks katab nii haiguse- kui ka vanaduse- ja invaliidsuse riski.

Vanadusepensioni iga algab 65 eluaastaga, invaliidsuse puhul pole vanaduse piiri. Nõuetav on vaid, et isik on 2 a. kindlustusmaksu tasunud. Vanadusepensioni makstakse 10 sh. nädalas. Ka lesk saab 10 sh. nädalas, esimene laps aga (pensionäri surma korral) 5 sh. nädalas ning iga järgmine 3 sh. Täisvaeslapsed saavad 7,5 sh. nädalas.

Invaliidsuse pension on kindlustatud 7,5 sh. nädalas. 1930. a. oli esimese seaduse alusel (isiklik pension) toetuse saajaid ligi 500.000 ning teise seaduse alusel ligi 1,5 miljonit.

SAKSAMAA. Palgasaajate vanaduse ja invaliidsuse kindlustus pandi Saksas maksuma 1889. a. Hiljem on seda seadust mitmel korral täiendatud ning muudetud. Hiljem oluline muudatus oli 1924. a.

Praegune tööliste kindlustamise süsteem haarab kõiki: töölisi, majateenijaid, laevameeskondi, peale kapteni ja kõrgemapalgalise juhtkonna, alamapalgalisi ametnikke (kui nad ei kuulu ametnike kindlustuse alla) jne.

Kindlustusmaksu suurus oleneb palgast. Kõik töölised on palga suuruse suhtes jaotatud VII rühma. Igas rühmas on kindel kindlustusmaks. Nii: esimeses rühmas 0,3 marka ning kõrgemas (VII) — 2 m. nädalas.

Kindlustusmaksu maksavad tööandja ja tööline pooleks, väljaarvatud madala palga saajad (alla 6 m. nädalas), kelle eest maksab tööandja üksi. Väljamaksetavatele pensionidele maksab riik omalt poolt osa juure, samuti kannab riik administratsiooni kulud.

Vanadusepensioni õiguse evib kindlustatu 65 eluaastaga, kui ta on vähemalt 200 nädalat kindlustusmaksu tasunud. Pension koosneb kolmest osast: põhipension + lisapension, mis oleneb sellest, kui palju isik on maksanud ise

kindlustusmaksu + riigi lisa. Põhipension = 16 m. aastas ning on ühtlane igale pensionäri- le. Kui pensionäril on lapsi, siis makstakse temale lastetoetust (kuni 15 a. van.) 120 m. aastas iga lapse kohta.

Invaliidisusepensioni saamiseks on õigus igal kindlustatul, kui ta on % töövõimest kaotanud. Ka invaliidisusepension arvestatakse samuti kui vanadusepension. Pensionäri surma puhul saavad lesk ja lapsed pensioni, mille arvestamine samuti oleneb kolmest tegurist.

Peale kirjeldatud üldkindlustuse seaduse maksavad veel erinormid ametnike, pangateenijate ja kaevurite kindlustamise kohta, mis peajoonetes on eelmisega ühtlased. Seega on praktiliselt kõik palgasaajad kindlustatud vanaduse ja invaliidisuse vastu.

Nii haarab, näiteks, ametnike kindlustamise süsteem juhtivaid ametnikke tööstuses ning kaubanduses, kaupluste teenijaid, näitlejaid, muusikuid, haridusetegelasi, laevakapteenid ning teisi juhte jne.

ROOTSI. Alates 1913. a. maksab Rootsis sunduslik vanaduse ja invaliidisuse kindlustus. Viimane muudatus selles seaduses tehti 1921. aastal. Selle seaduse alusel kuuluvad sundkindlustamisele praktiliselt kõik rootsi kodanikud 16—66 a. vanuseni. 1929. a. kuulub selle seaduse alusel kindlustamisele 3.728.000 kodanikku. Erand on tehtud vaid riigi- ja omavalitsuse teenijate ning kaitseväelaste koh-

ta, kuna need kuuluvad teisiti kindlustamisele (riigi pension). Kõik kindlustamisele kuuluvad kodanikud maksavad kindlustusmaksu 3 kr. aastas. Peale selle põhimaksu maksavad kõik, kelle aastatulu ületab 600 kr., veel lisamaksu pensionifondi heaks. Lisamaks kõigub 2—30 kroonini, oleneb isiku tulust (näiteks, kelle aastatulu on 600—300 kr., maksab lisamaksu 2 kr., kellel aga üle 10.000 kr. tulu — 30 kr.).

Niipea kui kodanik saab 67-aastaseks, on tal õigus pensionile. Pension on kõikuv: oleneb sellest, kui kaua ning kui palju on pensionär maksnud kindlustusmaksu. Keskmise 1929. a. makstav aastapension = 160 kr. Maksimaalne pension võib tõusta umbes 1200 kr. aastas.

Invaliidisuse puhul pole mingit vanaduse piiri. Ka see pension on kõikuv.

LÖPPMÄRKMEID. Ilmunud artiklites on esildatud tüübilisemaid näiteid vanaduse, invaliidisuse jne. kindlustamise kohta. Kõikide riikide juures peatumiseks puudub ruum. Olgu vaid mainitud, et peale Eesti, Läti ja Soome, on tööliste invaliidisuse ja vanaduse vastu kindlustamine suuremas või vähemas ulatuses igas Euroopa riigis maksvusel. Isegi Balkaniimaadel on hilisemal ajal vastavad seadused elluviidud. Näiteks: Bulgaarias — 1924. a., Kreekas — 1932. a., Jugoslaavias — 1922. a. jne.

Töötute abistamine Portugalis.

Uue korralduse läbi antakse Portugali töölistele toetust töötasu näol. Isikud, kes seesugust toetust on saanud, on kohustatud selle eest edaspidi tegema tööd.

Uus korraldus püüab edaspidi Portugali töölisi kaitsta seeläbi, et ükski ettevõtte ei tohi neid enne töölt vallandada, kui pole töölt vabastatud sama töögruppi kuuluvad välismaalsed.

See töötatööliste abistamise kohta käiv korraldus on maksev ainult nende Portugali kodanikkude ehk välismaalaste suhtes, kes enam kui kolm aastat on Portugalis elanud, ja eeldusel, et ka teises Portugali osariigis oleks sama kord läbi viidud.

Augustikuus 1931. a. oli Portugalis töötuid 38.200 ümber, juunikuus 1932. a. tõusis töötute arv 41.600 peale ja langes samal aastal juulikuus 26.400 peale. See tagasimineku 15.000 töölise võrra on osalt seletatav hea lõikuse aastaga; oli

tegemist peamiselt hooajanahtusega ja puudutas enamasti põllutöölisi.

Komissariaat tööpuuduse vastu võitlemiseks. Tööpuudusekomissariaat on keskorgan, kelle ülesandeks jääb tööpuudusega ühenduses olevate küsimuste lahendamine. Ta moodustatakse töö- ja teedeministeriumi juures ja ta koosneb ühest valitsusest Lissabonis ja selle osakondadest mitmetes suuremates linnades. Neil valitsustel on nõuandev tähtsus ja koosnevad tööandjate ja töövõtjate organisatsioonide ning mitmete ministeeriumide ja teiste ametlikkude asutuste esindajatest.

Komissariaadil on järgmised ülesanded: pidada töötute statistikat; läbirääkimiste pidamine asjaosaliste asutustega, missugustes kohtades tuleks eestkätt hädaabitöid korraldada; tööpakkumiste vastuvõtmine tööandjatele, kes toetustsaavatele töötuile tahavad tööd võimaldada; töötute saatmine töökohta-

dele, kus nende järgi puudust tuntakse; töötute tööle paigutamise ja töövõimaluste soetamisega ühenduses olevate eeskirjade väljatöötamine.

Edaspidi tahetakse korraldada suurejooneline propaganda Portugali tööstussaadustele, selleks on kavatsus luua üksikutes ringkondades vastavaid toimkondi.

Komissariaadi summad moodustatakse tööpuudusekassa juures ja koosnevad mitmetest allikatest. Esiteks maksavad tööstused 1% palgasummadest, kusjuures on erandid lubatud põllumajanduse tööstustele ja neile ettevõtetele, kelle sissetulekute ulatuse peab valitsus edaspidi kindlaks määrama või lubama ja kelle kapital viimase kahe aasta jooksul ei ole kasu toonud, ja ka neile ettevõtetele, kes on kohustatud asutama tööpuuduse korral enda tööliste jaoks abiandmisekassasid. Töölised maksavad tööpuuduse heaks 2% palgast, välja arvatud puutöölised, lühiajatöölised, kes vähem kui 4 päeva nädalas töötavad.

Komissariaadi väljaminekud koosnevad juurdemaksudest tööliste palkadele, töötute töökohtadele saatmise kuludest ja töötutele ning töövõimetele maksetavatest abirahadest. Töövõimete toetamiseks moodustab komissariaat 5%-se tagavarafondi enda sissetulekutest.

Töötute gruppidesse jaotamine. Töötud on jaotatud nelja gruppi. Esimene grupp haarab kaubanduse-, panga- ja kontoriteenijaid. Nendest oli juulikuus 1932. a. 3000 töötat. Teine grupp töölisti ja õpilasi kõigis tööharudes, välja arvatud ehitustöö, kelle hulgas oli 13.000 töötat; kolmas ehitustöölisi ja õpilasi, kelle hulgas oli töötat 6000, ja neljas grupp töölisti kindla elukutseta, kes omakorda on jagatud kahte ossa, ja nimelt: linnatööliseks, kelle hulgas oli 4000 töötat, ja maatööliseks, kus töötuid oli 15.000.

Töömuretsimine töötutele. Töötutele töövõimaluste soetamiseks on kavas ette nähtud avalikkude tööde korraldamine

nii linnades kui ka maal. Esimese grupi töölisti tuleb kasutada järelvalvena mitmesuguste ehitus- ja transporttööde juures. Palgad maksetakse neile osalt tööandjate ja osalt komissariaadi poolt. Põllumajanduslikel töödel maksetakse pool palka natuuras.

Tööpuuduse vastu võitlemise korraldus haarab rohkem kahe esimese grupi töölisti, et neile võimaldada tööd eratööstustes ehk kaubanduses. Tööstusettevõtteid võivad komissariaadiga kokkuleppeid sõlmida, et nad nõus on käsitöölisi vähemalt üheks kuuks ja ametnikke vähemalt kolmeks kuuks enda juure tööle võtma. Selleks otsarbeks peavad ettevõtteid esitama komissariaadile andmed tööliste läbikäigu kohta alates 1. jaan. 1932. a., samuti andmed neile maksetud palkade ja nende poolt tehtud töötundide arvu kohta. Nende andmete põhjal teeb komissariaat vastavaid otsusi kokkulepete sõlmimisel. Arvesse võetakse seejuures kaheksatunniline tööpäev ja muid asjaolusid, nagu ettevõtte asukoht ja teatud ajajooksul ettevõtte poolt valmistatud saaduste hulk. Kui ettevõtte on töötutele võimaldanud tööd pikema aja jooksul, kui lepingus ette nähtud, siis maksetakse komissariaadi poolt iga kuus ettevõtte kasuks 50% tööliste palkadeks. Palgad reguleeritakse seejuures vastavalt avalikel töödel maksetavatele palganormidele. Töötatöölisele ehk ametnikkudele, keda saadetakse tööle otsekohe komissariaadi poolt, võimaldatakse esialgu tööd kolme päeva kestel nädalas. Kui töötud on neile pakutud töö tagasi lükanud, tuleb sellest komissariaadile kohe teatada, kes siis otsustab, kas töötute tuleb, kui ta on töö iseäralise põhjusega tagasi lükanud, nimekirjast kustutada või mitte. Töötud, kes on komissariaadi kaudu tööd saanud, ei tohi mujalt kindlat palgalist tööd vastu võtta, kuid neile on lubatud komissariaadi loal teha tasulist tööd juhusliku iseloomuga.

„Töö ja Tervise“ lugejad!

Haigekassade tegelased, lõõlised ja teenijad, arstid ja õpetajad, lõõlisesühingud, raamatukogud ja lugemislauad, omavalitsuse tegelased, lõõlised ja kõik kodanikud, kellel huvi sotsiaal- ja lõõlisküsimuste ning rahva tervishoiu vastu, — tellivad „TÖÖ JA TERVISE“.

Minestus, ergupõrutus, soojuselök ja päikesepiste.

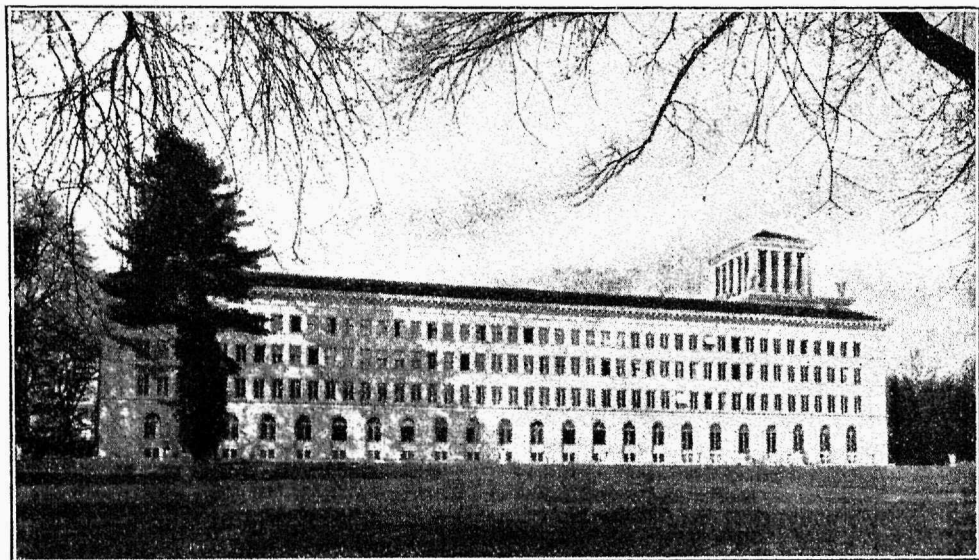
Dr. H. J.

MINESTUS kujutab enesest meelemärkuseta olekut, mida näeme nõrkuse ehk haavamise kordadel; ka võib ta ilmsiks tulla hirmu, ehmatuse jne. tagajärjel, eriti veel närvilistel inimestel. Edasi on rida juhuseid teada, kus väiksem vere nägemine minestust välja on kutsunud.

Tavaliselt tuleb tihti ette minestusi kinnistes, soojades ruumides, kus õhk

alumine keha (jalad jne.) pisut kõrgemal asuksid kui ülemine keha (pea ning rind), mille tagajärjel võiks veri kiiremini minestanud inimese verevaesesse peaaajusse suuremal hulgal tagasi voolata.

Nägu ning rinda niisutatagu külma veega, kuid mis eriti tähtis, antagu meelemärkuseta inimesele nuusutada nuuskpiiritust, liikvat või muud selleko-



Rahvusvahelise tööameti hoone Genfis.

halvaks läinud ehk rikutud on. Minestanud inimesel on veri peaajust suurel hulgal äravoolanud muudesse kehaosadesse, — minestust tekitabki seetõttu just verepuudus peaajus.

Minestanut vaadeldes näeme, et tal *nägu valgeks läheb* ning kattub higikorruga, kokkuvarisev inimene hingab paar korda sügavamalt, mille järele taretanud vaatega põrandale maha langeb. Meelemärkuseta olekut saadab kiire pulss, harvenenud hingamissagedus, silmaterad osutuvad laienenuteks ega reageeri valgusele.

Haigel tuleb verevoolu ja hingamise jälle korralikuks muutmiseks rind pigistavatest riietest ning kraedest vabastada ning nõnda lamama asetada, et

hast rohtu. Nuuskpiirituses olev ammoniak, kui lendav ühendus, satub sissehingates kiiremini aju hingamistsentrumisse, teda ärritades, inimest ülesäratades. Ta osutub kõige kiiremaks vahendiks inimese äratamisel.

Naha alla rohu pritsimine võtaks juba rohkem aega, — *iialgi ei tohi aga meelemärkuseta inimesele suhu rohtu kallata*, mis võib hingamiskõrisesse sattuda ning inimest lämmatada!

Minestus möödub tavaliselt alati varsti. Kui haige meelemärkusele tulnud, siis antagu talle hiinateed, kõvat kohvi, balderiani tilke jne.

SHOK (ergupõrutus). Palju kardetavamaks meelemärkuseta olekuks tuleb shokki ehk ergupõrutust pidada. Vii-

mane tekib sarnasele kohale löömisel ehk vigastusel, kus suurem närvisõlmes-tik all on, näiteks n. n. rinde alla (poksi-jate solaar-löök), kubeme kohale jne. Ka kutsub shoki välja löök lõualuu ko-narale, kus alumise lõualuu liigendis-haru oma jätkust välja lüüakse, suu jääb ripnema, alumine lõualuu ulatub kaugele alla.

Ergupõrutuse (shok) puhul ilmnevad rasked närvisüsteemi vapustused: äki-line jõuetus ning südametöö nõrgene-mine osutuvad ta esimesteks saatjateks. Haige variseb noolena, nagu välgust lööduna, põrandale, ta lamab pooluima-selt, apaatselt, vastates mitmekordsetele küsimustele ainult mõnel korral, vastu tahtmist ehk mitte sugugi. *Nägu on tuhakarva hall*, raskematel kordadel aga sinakas.

Nahk kattub külma, kleepiva higiga, pilk on liikumatu, silmaterad laienenud.

Vahetevahel ilmneb okse ning taht-matu kusevool. Pulss on harv, vaevalt tunduv, korratu, hingamine harv ning pinnapealne, ajuti nagu katkenev. Tem-peratuur laskub 36° ja allapoole.

Vastandiks minestusele osutub shoki meelemärkusetus mitte täielikuks, kuigi aju tegevus (ning ringvool) siin on täielikult lodev. Kuid ergupõrutus (shok) võib esineda vahel ka rutaval kujul, kus haige kõvasti oigleb, käte-jalgadega märatseb, *nägu on punane*, pulsi ning hingamise tegevus osutuvad kiirendatuks.

Seda shoki vormi tuleb eraldada ennem kirjeldatud apaatselt *shokivormist*.

Vastandiks minestusele võib shokile kergesti surm järgneda. Surm minestu-sel võib põhjustatud olla üksi kukkumi-sel saadud raskest vigastusest.

Juhul, kui haige shokiga kohe ära ei sure, järgneb toibumine mõne tunni järele.

Kuna shokki saadavad sageli raske verekaotus ja vigastus, pole surma põh-jus niivõrt shok ise, kuivõrt verekaotuse ning vigastuse raskus.

Õpetlase Fischeri järele tekib shok järgmistel asjaoludel: tugev tundenär-vide erutus vigastuse puhul kutsub reflektorselt (loomusunnil) välja vere-soonte liikumiserkude halvatust, mille

tõttu veresooned, eriti allkeha (köht, jalad) tõmbsooned äkiliselt laienevad, kuhu voolab peaajust ning südamest tavaliselt rohkemal arvul vered.

Samuti, nagu üldiselt ette arvata võis, võivad ergupõrutust saatnud eh-matus ehk hirm (psüühilised momen-did) shoki haiguspilti aina rohkem veel suurendada, — affektid jne. toimuvad tugevasti veresoonte liikuminärvidele.

Shoki ravimisel ei tohi unustada, et siin närvikava on saanud rängalt kan-natada: seetõttu tuleb hoiduda igast haige erutamist. Nutt, häädaldamine, sõim võivad saada siin saatuslikuks.

Ka ei tohi haige meeli (silm jne.) ärritada, näiteks hoiduda toa liig here-dast valgustamisest jne.

Ka ilmasjata haige puudutamine on keelatud, kui seda ei nõua otse haige elu päästmine, — valutegemine juba isegi raskele haigele, võib haiget kiire-mini ära tappa.

Südame ja vereringvoolu reguleerimi-seks tuleb haiget asetada samuti nagu minestuse juureski (arvan siin apaati-list shokivormi; teise vormi juures võib haige põrandal ühetasaselt lamada), see on: jalad kõrgemale ning pea ala-male. Pritsitakse naha alla rohte (kamfer jne.) ehk füsioloogilist keedu-soola. Kui haige võib neelata, s. o. ta on täielises meelemärkuses, võib anda juua hiinateed, kõvat kohvi jne., — vastasel korral võib teha kuumast teest ning viinast haigele ka klistiiri. Haiget soen-datakse soojade pudelitega jne. Hinga-mistegevuse liigsel langemisel tuleb ette võtta kunstlist hingamist.

Nuuskiiritust apaatse shoki juures võib tarvitada. Üldiselt tuleb aga ühte teada, et mõlemad shokivormid võivad teineteisesse tihti üle minna. Shoki ta-gajärjel võivad hilisemal ajal ilmsiks tulla rida teisigi haigusi, nagu löök lõualuu ehk kõrva kohale välja kutsuda Menière'i haigust, verevalanguid pea-ajusse, kõhukoopasse jne.

PÄIKESEPISTE. Päikesepiste ilm-neb kauaaegse päikesekiirte pähepaist-misel, näiteks sel korral, kui inimene töötab või magab, sportlane jookseb paljaspäi kõrvetavate päikesekiirte all.

SOOJUSELÖÖKI näeme masinistide juures, kes liig suures kuumuses tööd

rühivad teha, kuni liigsoojenemise tagajärjena viimaks kokkuvarisevad.

Päikesepiste juures tekitavad liigsoojenemist päikese kiired, soojuselööki tekitab liigsoojenemine kuumusest, mida võivad anda ahjude kütmişed puudega, kivisöega jne. Kuumas ümbruses ei saa keha soojust enam küllaldaselt ära anda, tekib soojuselöök.

Keha vajab teatavasti vastavaid terishoidlisi tingimusi, nii naha soojuse produtseerimises kui ka soojuse äraandmises, kui suvel talveriides käiakse, sõdurid kilomeetreid katavad ehk töölised löömava katlakuumuse juures töötavad, — siis ei osutu see mitte soovitaavaks.

Soojuse- ning päikesepistet tekitab nii siis kuumus, esimest tavaline kuumus, teist päikesekiirte liig suur kõrve-tamine.

Haiguse nähtuseks osutuvad mõlemil korral peaaegu ühesugusteks, põhjuseks on peamiselt just esimesel ning teisel korral liigkõrge temperatuur, mis kahjulik ka me närvikavale.

Esimesed tunnused tulevad ilmsiks ägeda peavalu näol, tekivad kohinad kõrvades, oksendamine „süda“ on halb. Sellele võib järgneda täieline meelemärguseteta olek ning keha sinakaks muutumine. *Nägu on punane*. Hingamine on kiirendatud, pealiskaudne; pulss on samuti kiirendatud. Temperatuur tõuseb kehas kuni 42° ning enamgi (!). Peagi seltsivad krambid ning enamal kordadel järgneb surm mõne tunni järele. Tervenemise korral võib tihti veel kaua näha läbipõdenud haige kesknärvikavas haiguslikkust: haige kaebab peavalude,

mälu nõrgenemise jne. üle, psüühiliselt osutub kergesti ärritatavaks.

Päikese- ning soojuselöökide ajal võivad puruneda ka peaaigus veresooned. Selle tagajärjena näeme halvatusi kas kätes, jalgades, kõnevõimes jne.

Ravimise pearõhk on suunatud kehatemperatuuri kiire alandamiseni ühes hingamise ning südame jõu tõstmisega. Seks valatakse haige külma veega üle ehk asetatakse külma vanni.

Haige asend olgu istukil, et ta (rohkest verest, punasest) peast kiiremini verd võiks ära voolata; haige tuleb viia varjatud kohta. Kui hingamine ähardab seisma jääda, tuleb naha alla rohte pritsida; kunstliku hingamisega oldagu ettevaatlik.

Edasi tuleb püüda võimalikult palju vedelikku kehasse juhtida. Kui haige (meelemärgusel) saab neelata, antakse rohkesti vett juua või tehakse külmast veest sügavam klistiir.

Päikese- ning soojuselöökide ärahoidmiseks osutub väga tähtsaks, et vastavad inimesed oleksid varustatud rohkesti külma joogiveega ning kannaksid seljas kergeid, heledaid ning avaraid, õhku läbilaskvaid riideid ning rõivastusi. Päikesevanne võtjad katku oma pead alati kergema kattega; päikesevanne ujulates võttes tuleks pead varjata päikesevarjuga.

Minestus, shok, päikese- ja soojuselöök kuuluvad nende haiguste hulka, kus otsustab haige elu kiire arstiabi.

Esimese arstiabi punktide korraldamine meie maal nõuaks uusi täiendamisi.

Naised N.-Vene tööstuses.

1926. kuni 1929. aastani oli nõukogude tööstusel naistööjõudu kasutada võrreldes kogu tööstustöölise üldarvuga umbes 28,5%. Aastane naistööliste juurekasv oli umbes 70.000. 1. I. 1931. a. oli nõukogude tööstuses tegevuses 30,7% naisi, 1. I. 1930. a. kõigest 28,4%. 1930. a. jooksul tõusis naistööliste arv tööstuses 422.900 kuni 1.304.000 võrra. Üldse on sel ajal tööstustöölise üldarv tõusnud 1.142.600

võrra, nii et naistöölisi oli uute tööliste üldarvus 37%. 1931. a. nõukogude tööstuse plaan nägi ette 1,5 miljoni uut töökohta naistele ja sellest arvust nimelt 5—600.000 tööstuses. Esimese poole aasta jooksul algas elav naistööjõu palkamine mitmesugustele tööaladele. 1. I. kuni 1. VII. võeti tööle enam kui 280.000 töolist, selles hulgas 167.500, s. t. umbes 60% naisi. 1. VII. 1931. a. moodustasid naised umbes kol-

mandikku (32,5%) tööstustöölise üldarvust; naistöölisi oli 1.471.500. 1. I. 1932. a. ei võinud tööstustöölise üldarv (töölised ja õpilased) tööstuses olla rohkem kui 5 miljoni, kuna keskmine töölise arv 1931. a. kolme esimese veerandi sees oli kõigist 4.409.100. Samal ajal oli naistöölisi tegevuses 33%, millest võib järeldada, et umbes 180.000 naist on 1931. a. teise poole sees uuesti tööle võetud. Kokkuvõetult oli naistööliste arv tööstuses 1931. a. jooksul kasvanud umbes 350.000 võrra.

Nõukogude 1932. a. majanduse plaanis oli ettenähtud 1,5 miljoni töökohta naistele, sellest arvust pidi enam kui ½ miljoni, s. o. 45,3% tööliste üldarvust, langema tööstuse peale.

Seni oli naistöölisi nõukogude tööstuses võrdlemisi vähesel arvul tegevuses; nõukogude ametiasutustes ollakse aga arvamisel, et kvalifitseeritud naistööliste arvu oleks võimalik veel 50% võrra tõsta. On selgunud, et suurem osa mitmesugustesse tööharudesse tööle võetud uued naistööliselised on tegevuses enamasti riievalmistuse- ja näputöö alal.

Naistööliste proportsionaalne vahekord N.-Vene tööstuses.

Aeg	Rasketööstus	Kerge- tööstus	Kõigis tööstus- harudes kokku
1928 1. jaanuar	11,1	49,5	28,7
1929 1. „	11,3	50,0	28,8
1930 1. „	12,4	51,0	28,4
1931 1. „	17,9	52,2	30,7
1931 1. juuli	—	—	32,5

Kõige enam on naisi tegevuses tekstiiltööstuses. 1927. a. oli selles tööstusharus 60% naisi tegevuses. Teisel kohal naistöõjõu poolest on riie-, toiduainetevalmistuse tööstused, kus 1927. a. oli võrreldes tööliste üldarvuga 16% naisi tööl. 1928. a. alates on naistööliste arv tekstiiltööstuses järjekindlalt kasvanud. Ka teistes tööharudes on naistööliste üldarv märksa tõusnud. See on märgatav iseäranis riievalmistuse- ja mõnedes metallitööstuse harudes.

Mõlemad allpooltoodud tabelid näitavad muudatusi tähtsamates tööharudes.

Üksikutes tööharudes tegutsevate naistööliste proportsionaalne vahekord võrreldes kogu tööstuses töötavate naiste üldarvuga.

Tööstusharu	1. I. 1928	1. I. 1929	1. I. 1930	1. I. 1931
Tekstiiltööstus	57,6	55,4	49,2	32,3
Riievalmistuse- tööstus	7,7	9,9	11,5	15,7
Toiduainetevalmis- tuse tööstus	8,8	9,1	7,0	8,7
Keemiatööstus	4,1	4,4	4,8	4,7
Masinaehitus	3,0	3,0	3,6	8,6
Metallitehas	1,5	1,7	1,9	2,7
Trükitööstus	1,9	1,7	2,0	2,4
Kivisüsi ja koks	2,6	2,8	2,9	2,7
Puutööstus	2,0	2,2	3,4	4,3
Paberitööstus	1,3	1,2	1,7	1,7
Nahatööstus	0,5	0,7	1,2	1,9

Naistööliste proportsionaalne vahekord võrreldes kogu tööliste üldarvuga (mees- ja naistööliselised) üksikutes tööstusharudes.

Tööstusharu	1. I. 1928	1. I. 1929	1. I. 1930	1. I. 1931	1. VII 1931
Tekstiiltööstus	60,5	61,10	62,6	63,6	—
Riievalmistuse- tööstus	54,2	54,2	53,7	61,3	—
Toiduainetetööst.	26,4	26,3	27,0	30,1	—
Trükitööstus	22,0	22,6	25,4	35,9	—
Keemiatööstus	34,1	34,0	34,3	36,6	—
Metallitööstus	6,1	7,1	8,2	13,8	18,1
Masinaehitus	7,0	6,8	7,1	13,6	17,8
Kivisüsi ja koks	7,6	8,4	8,4	10,5	13,7
Puutööstus	16,7	17,9	20,4	26,3	—
Paberitööstus	29,5	27,5	27,5	31,3	—
Nahatööstus	12,1	12,9	15,5	25,5	—

Suurem osa töölevõetutest on tööliste naised ja tütreid, kes enne peamiselt kodus majapidamises on tegevuses olnud. Tööstused püüavad kasutada kohalikku tööjõudu, et saavutada enam kokkuvõetud asutamise kuludes ja et ära hoida uute tööliste kulukas kohale toimetamine väljaspoolt.

Naistööliselised hädaohtlikel ja tervisele kahjulikel tööaladel.

Nõukogude Töökomissariaadi rea selleskohaste uuenduste läbi on korraldatud ka tervishoidlikud nõuded naistöõ kohta. Samal ajal on tööstuses, ehitustööl ja transpordis olevate naistööliste arv kasvanud. Uue 10. IV. 1932. a. määrusega on muudatused läbi viidud raskete- ja hädaohtlikkude tööde nimestikus, kus naised ei tohi tööl olla, enne kui nende töötingimused uues tööstusharus ei ole mitte põhjalikult järele uuritud.

See uus nimestik läheb lahku endisest 1930. a. korralduses tähendatust selle-

poolest, et mõned elukutsed tööstuses on hoopis ära kaotatud ja ülesvõetud uued. Uus nimestik keelab nagu endinegi naistöajajõudu kasutamist teatavatel tööaladel mäetööstuses ühesarvatult maaalune töö ja teatavad tööd metalli-, tekstiil-, paberi- ja trükitööstuses. Transpordis on keelatud tööde nimestikku vähendatud, selle asemel on aga ehitustööl, keemiatööstuses, ühistöödel, metsatööl keelatud tööde nimestikku tuntuvalt suurendatud. Selles korral-

duses on ka kaks uut gruppi ära näidatud, millistest üks puudutab nahatööstust ja keelab nahkade parkimist, kuna teine lihakonserveerimistööstust puudutab ja keelab, et naised ei tohi olla tööloomatapjatena avalikes tapamajades.

Teine 14. VII. 1932. a. korraldus põhjeneb ettekirjutustel raskuste kandmise kohta naistele. Asjade kaal, mida naistel üle 18 aasta vanuses on lubatud kätutada, lohistada ehk lükata, on näha alljärgnevalt tabelist.

Edasitoimetamise viis	Raskus, kg.	Märkused
Raskuste kandmine ühetasasel pinnal . . .	20	
Edasitoimetamine kärudega	50	Edasitoimetamine kärude abil võib sündida ainult roobasteel ja tõusul mitte üle 1:50
Edasitoimetamine sellekohastel vankritel 3 ehk 4 rattaga	100	Edasitoimetamine kärude abil 3 ehk 4 rattaga tasasel pinnal on lubatud tõusul mitte üle 1:100
Edasitoimetamine kärudel 2 rattaga:		
a) ühetasasel pinnal tõusul kuni 1:50 . .	115	
b) mittetasasel pinnal ehk sillutatud teel tõusul kuni 1:100	60	
Edasitoimetamine trullikutel roobasteel . .	600	Tõus ei tohi suurem olla kui 1:100

Selles tabelis toodud normid on veidi kõrgemad, kui korralduses 4. III. 1921 on näidatud.

Tartu üldhaigekassa tegevusest.

Tartu Üldhaigekassa volinikkude korraline peakoosolek oli pühapäeval, 2. aprillil 1933. a. kell 10 hom. raekojas, volikogu saalis.

Peakooosolekut võtsid osa olemasolevatest 107 volinikust 96 volinikku.

1. Peakooosoleku avamine ja peakooosoleku juhatuse valimine.

Peakooosoleku avas juhatuse esimees A. Linnomägi, teatades, et peakooosolek otsusevõimeline, kuna üle poole olemasolevatest volinikkudest peakooosolekust osa võtab. Avaldab soovi, et peakooosolek töötaks üksmeelselt ja asjalikult, nagu see senini alati sündinud, nii et peakooosoleku otsused ja määrused oleksid kaalutud ja vastuvõetavad kassaliikmetele.

Lahtisel hääletusel valiti peakooosoleku juhatajaks hääleteenamusega A. Linnomägi, tema abiks A. Laane.

Peakooosolek määras protokolliajaks Haigekassa asjaajaja K. Lukk'i ja ametniku A. Vuika.

Päevakord võeti vastu ettepanud kujul.

2. Kassaliikmete kaebused juhatuse otsuste vastu.

Kassaliikme Rudolf Pöder'i kaebus juhatuse otsuse vastu tema ema Emilie haigekassa perekonnaliikmena registreerimata jätmise pärast.

Asjaoludest selgub, et Rudolf Pöderi ema saab igal kuul riiklist pensioni kümme krooni kuus, mida kassaliige ka oma palves tõendab. Kuna sellest järgneb, et kassaliige ei pea oma ema ülal, ei saanud juhatuse palvet rahuldada. Kassaliikme enese teenistus on 80 senti päevas, mis on väiksem kui pool kinnitusetameti poolt kindlaksmääratud lihttöölise palgast.

Peakooosolek, arvesse võttes kassaliikme ja tema perekonna viletsat majanduslist seisukorda, otsustas rõhuva hääleteenamusega palvet rahuldada.

Peakooosoleku juhataja teatab, et on tulnud kahe kassaliikme poolt palved peakooosolekule, mida tuleks sama päevakorra punkti all otsustada ja nimelt:

Kassaliikme Richard Paal'i palve, võtta

haigekassa kanda tema naise Anna ravikulud Tartu tiisikuse ravilas veel ühe kuu jooksul, millist palvet haigekassa juhatus rahuldada ei saanud, kuna tema naine on juba saanud kliinilist ravi peakoosoleku poolt perekonnaliikmete kohta kindlaksmääratud aja jooksul.

Ettekantud asjaoludest selgus, et Anna Paal vajas arsti korraldusel ravimist ravilas. Kassaosalisel väikesel teenistusel tõttu puudub võimalus raviraha maksmiseks. Haigekassa juhatus pooldab palve rahuldamist.

Peakoosolek otsustas rõhuvat hääleteenamusega palvet rahuldada.

Kassaliikme Peeter Massakas'e palve temale toetusraha määrata kahe surnu matmiseks, keda temal matta tulnud 1932. aastal.

Asjaolud kantakse ette, millest selgub, et kassaosaline surmatunnistusi esitanud ei ole, kuigi temalt neid on nõutud. Sellepärast ei ole teada, kas nimetatud surnud olid üldse tema perekonnaliikmed.

Kuna surmatunnistusi esitatud pole, otsustas peakoosolek ühel häälel palve rahuldamata jätta.

A.-s. E. M. Usvansky & Poegade nahavabrikus töötavate kasaliikmete märgukirja ja J. Ratniku masinavabrikus töötavate kasaliikmete avalduse läbivaatamine.

Märgukiri ja avaldus kantakse täielikult ette.

Esitatud märgukiri ja avaldus on sisult peaaegu ühesugused. Nendes pandakse ette: 1) Ära kaotada määrus, mille järele ühe arsti peale üle 15 arstimistähe päevas välja ei anta; 2) lõpetada allkirja võtmine arstimistähele haigekassas; 3) lubada haigekassa arvel välja kirjutada kõiki välismaa patenteeritud rohte ilma erandita; 4) hambaarstimiskabinetti sulgeda; 5) Uderna suvekolonii sulgeda; 6) põhikirja muuta selles mõttes, et juhatus oleks 3—5-liikmeline ja et endiseid juhatusi liikmeid võiks ainult osa uuesti valida; 7) kassateenijate palkasid vähendada 25% võrra.

Juhatusesimees A. Linnomägi teatab, et kuna mõlemad esitised on ühisulised, tuleks nende peale ühe korraga vastata ja ühes koos arutada. Annab pikema seletuse nende põhjuste kohta, mis sundisid maksuma panema märgukirjades ettetoodud ja eelpool pp. 1, 2 ja 3 all nimetatud määruseid ja nimelt: 1) Ühe arsti peale päeva jooksul väljaantavate arstimistähtede arvu 15 peale kindlaksmääramine sündis arstide komisjoni ettepanekul, et ära hoida arsti ülekoormatus. Sama korraldus on maksev peakoosoleku otsuse põhjal 30. märtsist 1930. a.; 2) allkirjade võtmine pandi maksuma selleks, et ära hoida haigekassa arstimistähtede edasiandmisest arstide tarvitamiseks võrastele isikutele, mida on ette tulnud; 3) välismaa patenteeritud rohudest antakse neid, mis asendamatu ja mille mõju ära proovitud. Nende rohtude kohta on koostatud esimene nimestik 1925. aastal. Nimekirja on hiljem mitmel korral täiendatud. Praeguses nimestikus leiduvad peaaegu kõik need rohud, mis riigiteenijailegi lubatud. Edasi teatab aruandja, et hambaarstimiskabinetti (p. 4) ja Uderna suvekolonii (p. 5) on asutatud peakoosoleku otsuste põhjal. Hamba-

arstimiskabinetti on mõned puudused avaliikude tulnud, mille kõrvaldamiseks tarviliikud sammud astutud.

Hambaarstimiskabinetti sulgemise puhul jääb üle 4.000 krooniline sissestade kasutamata ja korteri kulud tuleb kanda vähemalt kuni 1. septembrini, millal üürileping lõpeb. Uderna suvekolonii sulgemise puhul tuleb käesoleval aastal kulused kanda vähemalt 1.800 krooni, remontide, ostuvõla protsentide, amortisatsiooni ja muude jooksvate kulude näol. Selle juures jääb umbes 35.000 krooniline varandus kasutamata. Kui neid asutusi soovitakse sulgeda, siis tuleb eelarvest vastavad summad kustutada ja küsimus eelarve arutamise juures päevakorra punkt 8 all ära otsustada. Nende asutuste lõplikuks sulgemiseks on peakoosoleku eriotustust tarvis. Kui põhikirja muuta soovitakse (p. 6), siis tuleb seda otsustada ühel järgmisel peakoosolekul ja põhikirja muutmine eraldi päevakorda võtta. Kassateenijate palkade vähendamise küsimuses (p. 7) teatab aruandja, et kassateenijate kuupalkasid on kärbitud 1. juulist 1932. a. alates kahel korral. Kärbitud on 12—16%, suuremapalgalistel rohkem (kuni 25 kr. kuus), väiksemapalgalistel vähem. Kui palkasid veel vähendada soovitakse, siis tuleb see otsustada eelarve arutamise ja vastuvõtmise juures päevakorra p. 8 all.

Seletuse ettekanstmisele järgnesid läbirääkimised.

Läbirääkimiste järele asutakse ettepanekute hääletamisele ja võetakse vastu järgmised otsused:

1) Senini maksev kord, et ühe arsti peale võib päeva jooksul ainult 15 arstimistähte välja anda, tuleb maksuma jätta. — Ettepanek saab poolt 55 häält, vastu 16 häält.

2) Allkirja võtmine arstimistähele tuleb maksuma jätta. — Ettepanek võetakse vastu rõhuvat hääleteenamusega, 2 hääle vastuolekul.

3) Põhikirja tuleb muutmata jätta ja juhatus liikmete arv jätta endiseks. — Ettepanek võetakse vastu rõhuvat hääleteenamusega 3 hääle vastuolekul.

Esitistes tehtud teiste ettepanekute kohta, mis eelpool punkt 4, 5, 6 ja 7 all märgitud, jõutakse otsusele, et neid küsimusi võivad volinikud soovikorral üles tõsta päevakorra punktide 8 ja 9 all ja vastavaid ettepanekuid teha. Sellepärast lõpetas peakoosolek läbirääkimised käesoleva punkti kohta ja läks päevakorras edasi.

Koosolejate nõudel kuulutab juhataja 10-minutilise vaheaja.

3. Haigekassa 1932. a. tegevuse- ja kassa aruande kinnitamine: 1) Uderna suvekolonii aruanne; 2) Hambaarstimiskabinetti aruanne; 3) Ulila ambulatooriumi aruanne; 4) Haigekassa üldine aruanne.

Aruanded on volinikkudele trükitult kätte saadetud.

Aruannete kohta annab täiendavaid seletusi asjaajaja K. Luik, kes ühtlasi teatab, et revisjonikomisjon on aruanded läbi vaadatud ja need õiged leidnud olevat ning aruanded varustanud sellekohase pealkirjaga.

Avatakse aruannete kohta läbirääkimised. Volinik *Laurits*, *Tammermann* ja *Väljaots* teatavad, et on kuulda nurinat hambaarstimiskabineti kohta. Volinikud *Varik*, *Koolmeister* ja *Laane* selle vastu teatavad, et nemad isiklikult hambaarstimiskabineti ravi on kasutanud ja sellega täiesti on rahul. Hambaarstimiskabineti juhataja *Dr. J. Valdmann* hambaarstimiskabineti kaitseks sõna võttes teatab, et *Dr. Steinfeldt* töötab korralikult, nii et nurisemiseks pole põhjust. Toob andmeid, millest näha, et tööd ülirohkesti olnud, mille tõttu töö kannatab. Teatab, et haigekassa praegune juhatus on samme astunud hambaarstimiskabineti ülekoormatuse ärahoidmiseks, mille tõttu töö kvaliteet tõuseb.

Haigekassa juhatus paneb ette 1932. aasta aruannet ühes selle juurde kuuluvate lisadega kinnitada ja nimelt *Uderna* suvekolonii läbikäikude aruanne, mis tasakaalus Kr. 5.578.14

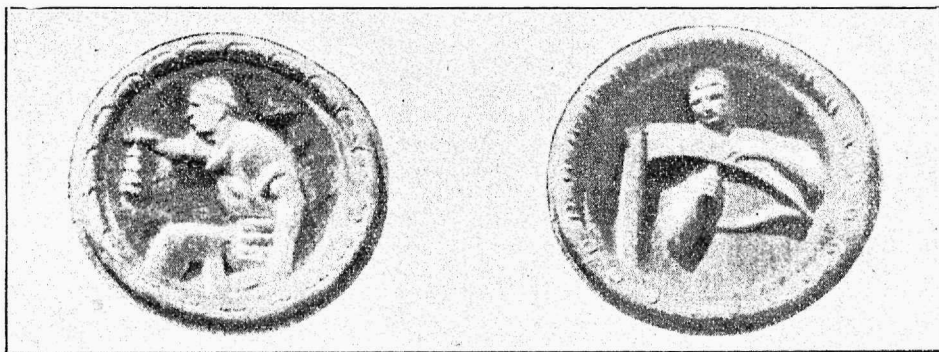
haiguseraha maksta esimesest haigusepäevast alates. Selleks on tarvis kr. 3.000. Kuid sellele summale ei leidu katet. Sellepärast haigekassa juhatus paneb ette senini maksvusolnud toetusrahade norme 20. märtsil 1932. a. ärapeetud volinikkude peakoosolekul kindlaksmääratud kujul ka edaspidiseks kinnitada.

Hääletusel võetakse juhatuse ettepanek ühel häälel vastu.

6. Perekonnaliikmetele antava arstiabi ja abiraha normide kinnitamine ja abiõiguslike isikute ringi kindlaksmääramine.

Juhatus paneb ette perekonnaliikmeile antava arstiabi ja rahalise toetuse normide täienduseks lisapunkti vastu võtta järgmises redaktsioonis ja seda paigutada seniste määruste p. 5 järele:

„Hammaste plombeerimist on õigustatud saama ainult need perekonnaliikmed, kelle



Ilustused Rahvusvahelise Töömehi hoone fassadil.

peal, Hambaarstimiskabineti läbikäikude aruanne, tasakaalus Kr. 4.894.05 peal ja *Ulila* ambulatooriumi aruanne, tasakaalus Kr. 1.026.64 peal. Haigekassa üldine aruanne, mille järele pearaamatu läbikäigud on tasakaalus Kr. 560.185.96 peal ja Haigekassa äri- seis 1. jaanuariks 1933. a. tasakaalus Kr. 78.276.10, millest Haigekassa võlgadeta varandust Kr. 56.684.50.

Peakoosoleku juhataja pani iga aruande eraldi hääletamisele.

Kõik aruanded kinnitas peakoosolek ühel häälel.

4. Liikmemaksu kõrguse kindlaksmääramine.

Et haigekassal võimalik oleks kassaliikmetele haiguseraha maksta senini maksvate normide järele ning ravimist anda niihästi kassasalistele kui perekonnaliikmetele endises ulatuses, teeb haigekassa juhatus ettepaneku liikmemaksu kõrgust 2% peale kassaliikmete teenistusest kindlaks määrata.

Juhatus ettepanek võetakse ühel häälel vastu.

5. Kassaliikmetele maksetavate abiraha normide kinnitamine: a) haiguseraha; b) haiguseraha tööõnnetuse puhul; c) haiguseraha sünnituse puhul ja d) matuseraha.

Asjaajaja *K. Luik* teatab, et juhatuses oli kaalumisel küsimus, kas ei oleks võimalust

haigekassas registreerimisest on kolm kuud möödunud“.

Ettepanek võetakse ühel häälel vastu.

Selle järele paneb juhatus ette senini maksvaid perekonnaliikmete arstiabi ja toetuse norme 20. märtsil 1932. a. ärapeetud volinikkude peakoosolekul kindlaksmääratud kujul ühes vastuvõetud täiendusega ja mõne redaktsioonilise parandusega ka edaspidiseks kinnitada.

Juhatus ettepanek võetakse ühel häälel vastu.

Volinik *Assor* teeb sooviavaldusena ettepaneku selgitada, kas ei saaks abiõiguslike perekonnaliikmetena registreerimata jätta sarnaste kassaliikmete perekonnaliikmeid, kellel (kassaliikmel) on tulu peale haiguskindlustuse alla kuuluva teenistustasu veel muudest tuluallikatest. Nende rikkaste isikute registreerimata jätmise tõttu ülejäävaid summe võiks tarvitada vaesemate perekonnaliikmete abistamiseks.

Ettepanek võetakse sooviavaldusena vastu.

Abiõiguslike isikute ringi määrati kindlaks samas ulatuses nagu see 20. märtsil 1932. a. ärapeetud volinikkude peakoosolekul vastuvõetud.

7. Juhatusel liikmete ja nende asemikkude arvu kindlaksmääramine, nende valimine ja juhatusel liikmete tasuküsimuse otsustamine.

a) Juhatusel liikmete tasu kindlaksmääramine.

Juhatus paneb ette juhatusel liikmete tasu endises suuruses kindlaksmäärata ja maksta igale juhatusel liikmele üks kroon koosoleku pealt, kuid juhatusel esimehele kaks krooni 50 senti koosoleku pealt.

Juhatusel ettepanek võetakse ühel häälel vastu.

b) Juhatus paneb ette valida juhatusel seitse-liikmeline ja seitse juhatusel liikme asemikku.

Juhatusel ettepanek võetakse ühel häälel vastu.

Juhatusel liikmeteks valiti: salajasel hääletusel: August Linnomägi, Arnold Laane, Mihkel Toom, Johannes Voist, Erich Neumann, Aleksander Assor ja Paul Hallop.

Juhatusel liikmete asemikkudeks valiti: Johannes Jakobson, Eduard Paide, Friedrich Taube, Eduard Saar, Elmar Koppel, Nikolai Stenberg ja Elmar Varik.

8. 1933. aasta eelarve läbivaatamine ja kinnitamine: 1) Uderna suvekoonii eelarve; 2) Ulila ambulatooriumi eelarve; 3) hambaarstimiskabineti eelarve ja 4) haigekassa üldine eelarve.

Eelarve on ühes 1932. aasta aruandega volinikkudele trükitult kätte saadetud ja on tasakaalus Kr. 163.500 peal. Eelarvele on lisadena juurde lisatud: 1) Uderna suvekoonii eelarve tasakaalus Kr. 6.150 peal; 2) Ulila ambulatooriumi eelarve tasakaalus Kr. 1.100 peal ja 3) hambaarstimiskabineti eelarve tasakaalus kr. 4.810 peal. Samad summad leiduvad üldises eelarves.

Aruandjana teatab asjaajaja K. Lukk, et kõikides eelarvetes on palkade alal kärpimisi ette võetud.

Juhatus paneb ette eelarvet ühes selle juurde kuuluva kolme lisaga ettepannud kujul kinnitada.

Eelarve kohta ühtegi ettepanekut ei tehta, sellepärast pandakse juhatusel ettepanek hääletusele.

Ettepanek võetakse vastu ja eelarve kinnitatakse ühel häälel juhatusel poolt ettepannud suuruses.

Uderna suvekoonii ja Hambaarstimiskabineti eelarvetel vastuvõtmisega on ka otsustatud eitavalt J. Ratniku masinavabrikus töötavate kassaliikmetel ettepanek Uderna suvekooniid ja hambaarstimiskabineti sulgeda. Samuti on ka eitavalt otsustatud kassateenijate palkade vähendamine 25% võrra, kuna maksma jäävad juhatusel poolt 1. aprillist maksmapandud uued vähendatud palganormid.

Sama päevakorra punkti all paneb juhatus ette sõidu- ja päevaraha norme, samuti haigekassa asjus araviidetud töötaja tasu kindlaksmäärata samas suuruses, nagu see 20. märtsil 1932. a. äräpeetud peakoosolekul punkt 7 all vastuvõetud.

Ettepanek võetakse ühel häälel vastu.

9. Arstiabi tarvitamise ja haigete kohta käivate määruste läbivaatamine ja kinnitamine.

Juhatus paneb ette kassaliikmetel arstiabi tarvitamise kohta käivaid määruseid hammaste ravimise kohta järgmise lisandusega täiendada ja seda punkti paigutada p. 11 järele:

„Hammaste plombeerimist on kassaliikmed õigustatud saama kolme kuu pärast peale haiguskindlustuse alla kuuluvasse teenistusse astumist“.

Ettepanek võetakse ühel häälel vastu.

Juhatus paneb ette arstiabi tarvitamise kohta käivaid määruseid arstirohtude osas täiendada järgmise lisa-punktiga ja seda paigutada punkt 15 järele:

„Välismaa patenteeritud arstimitest antakse ainult need arstimid, mis leiduvad haigekassa arstlise komisjoni poolt koostatud nimikirjas“.

Juhatusel ettepanek võetakse ühel häälel vastu.

Selle ettepaneku vastuvõtmisega on J. Ratniku masinavabrikus töötavate kassaliikmetel kaebus patenteeritud rohtude vabaks andmise asjas eitavalt otsustatud (Vaata käesoleva protokollil päevakorra p. 2).

Juhatus paneb ette arstiabi tarvitamise ja haigete kohta käivad määrused 20. märtsil 1932. a. äräpeetud volinikkude peakoosolekul vastuvõetud kujul ühes eelnimetatud kahe täiendusega kinnitada.

Juhatusel ettepanek võetakse ühel häälel vastu.

10. Revisjoni-komisjoni liikmetel ja nende asemikkude arvu kindlaksmääramine, nende valimine ja tasuküsimuse otsustamine.

1) Juhatus paneb ette revisjonikomisjoni tasu kindlaksmäärata samas suuruses, nagu see 20. märtsil 1932. a. äräpeetud peakoosolekul p. 9 all vastuvõetud.

Ettepanek võetakse ühel häälel vastu.

2) Juhatus paneb ette valida revisjonikomisjon kolmeliikmeline ja kolm revisjonikomisjoni liikme asemikku.

Juhatusel ettepanek võetakse ühel häälel vastu.

3) Revisjonikomisjon valiti koosseisus: Georg Lind, Hugo Rose ja Samuel Lepson.

Revisjonikomisjoni liikmetel asemikkudeks valiti: Benjamin Bergman, Abel Kuusk ja Johannes Ratnik.

11. Eestimaa Haigekassade Liidu XI kongressi päevakorra läbivaatamine ja selle kohta seisukoha võtmine, kongressi saadikute valimine ja nendele sõidukulude ja päevaraha määramine.

Koosoleku juhataja annab lühikese ülevaate Haigekassade Liidu tegevusest. Kannab ette Liidu XI kongressi päevakorra ja selgitab Liidu kongressi saadikute valimise korda.

Volinik Laane teeb ettepaneku, et Liidu organid samme astuks kõikide haigekassade Liitu astumiseks.

Asjaajaja K. Lukk teatab, et 1. aprilliks oli kassaliikmetel seis 3622 isikut, mis võimaldab saata viis saadikut.

Kulude kokkuhoiu mõttes otsustatakse kongressile saata ainult kolm saadikut.

Häälteenamusega otsustati igale kongressi saadikule maksta sõidukulu, päevaraha ja ajakulu katteks 15 krooni.

Kongressi saadikuteks valitakse: Karl Lukk, Erich Neumann ja Johannes Voist. Nende asemikuks valiti August Linnomägi.

12. Läbirääkimised.

Juhatuse esimees August Linnomägi teatab, et lepingu-artistid nõuavad kassaliikmete arstiabi eest tasu kõrgendamist, mida juhatus majanduslistel põhjustel ei leidnud võimaliku olevat anda. Sellepärast on lepingu-artistid oma esituse kaudu lepingu üles öelnud 1. aprillil 1933. a. Kuid et anda haigekassale võimalust küsimust veel kaaluda, on lepingu-artistid nõus veel kaks nädalat endistel tingimustel töötama, s. o. kuni 15. aprillini.

Artistide poolt on esitatud sellekohane kirjalik seletus, mis peakoosolekule ette kantakse.

Läbirääkimistel jõutakse otsusele, et hai-

gekassa praegused tulud ei võimalda arstitasu tõsta, sellepärast ei pooldata tasu tõstmist.

Võetakse vastu järgmine ettepanek:

„Juhatusel jäetakse õigus tarvitusele võtta kõik abinõud, et senine lepingu vahekorra edasi püsima jääks, ilma et Haigekassa kulud arstiabi peale selle läbi tõuseks.

Volinik Asser paneb ette kaalumisele võtta, kas ei oleks võimalik läbi viia nõuet, et iga rohu saaja maksaks ise rohupudeli ja purgi ning pakkimise hinna kinni, millest saadud kokkuvõtteid vahendaks arstiabi kulud.

Peakoosolek pooldab ettepaneku ja teeb juhatusel ülesandeks ettepaneku elluviimise võimalusi selgitada ja leida teid selle läbiviimiseks.

Asjaajaja K. Lukk teeb ettepaneku, peakoosoleku poolt vastu võetud abirahade norme, samuti arstiabi ja teisi määruseid trükkida ja üksikuid punkte varustada jooksva numbriga, et nende leidmine ja käsitlemine kergem oleks.

Ettepanek võetakse vastu. Peakoosolek lõppes kell 5 p. l.

K. L.

Viljandi ühishaigekassa tegevusest.

26. märtsil 1933. a. pidas Viljandi ühishaigekassa volinikkude kogu oma esimest korralist aasta peakoosolekut, millest osa võttis 50 volinikust 39. Päevakord oli juhatusel koostatud ja volinikele kättesaadatud varakult ühes 1932. a. aruande- ja 1933. a. eelarvega, ning võeti koosolijate poolt ka vastu. Koosoleku juhatusel valiti ühel häälel Th. Jürgenson, Aug. Paal, Paul Paal ja Elmar Luts. Esimesena päevakorras kuulati ära juhatusel täiendav aruanne 1932. a. tegevuse kohta. Aruannete all leidis teravat arvustamist majandusministeeriumi seletus, et ka haigusabirahadelt, kui need ületavad kr. 50 kuus, tuleb erimaks maha arvata ja samuti hariduse- ja sotsiaalministeeriumi teravhoiu- ja hoolekandevalitsuse ringkiri, et apteegid ei või edaspidi haigekassadele enam väljaanda retseptidest teisendeid. Mõlemad korraldused mõisteti ühelmeelset haigekassade seisukohalt hukka, kuna esimene asetab abisaaja samase seisukorda, nagu terve tööjõulise inimesegi, ning teine korraldus sunnib haigekassasid apteekide raha väljamaksma, ilma et nad teaksid, mille eest. Ka arvustati töötatööliste küsimust, kus leiti, et nende kindlustamine haigekassades on tarvilik, kuid selle juures peaks riik haigekassadele andma garantii, et need ei oleks ülekulutuste puhul kohustatud oma summadest kahjusid kandma, vaid seda peaks kandma riik, s. t. hädaabi-tööliste ülekulutustel need summad haigekassadele tagasimaksma, sest esmajoones on ikka riigi kohustus üldiselt oma kodanikke eest hoolitsemine. Kõikide nende küsimuste ülestõstmise tehti kohustuseks E. H. Liidu XI kongressi saadikuile kongressil, kuna nad peaksid olema kõikidele haigekassadele ühevõrdse tähtsusega.

Revisjoni komisjoni esitaja poolt märgiti, et haigekassa tegevus ja asjaajamine on möö-

dunud aastal kõigiti korras olnud, ning et mingisugust väärnähset avastatud ei ole.

Järgmisena vaadati läbi peakoosolekule esitatud palved ja juhatusel tehtud otsused abirahade kärpimise kohta. Neist palvetest rahuldati üks, arvesse võttes liikme seletusi, kuna aga juhatusel otsused kärpimise suhtes kõik kinnitati. Pikemaid sõnavõtmise kutsusid esile haigekassa juhatusel poolt eelarve aastaks esitatud abiraha- ja arstiabi normid, kuid millised lõpuks ikkagi juhatusel poolt esitatud kujul ühes parandustega samastena, nagu nad olid 1932. a., vastuvõeti. Olulisem parandus, mis tehti, oli see, et edaspidi maksab haigekassa neile haigetele, kelle haigus on kestnud 14 ja rohkem päevi, abiraha esimesest haiguspäevast arvates, kuna senini tasuti abiraha 4-mast haiguspäevast. Liikmemaksu suurus jäeti eelarve aastaks ka samaks nagu enne, s. o. 1½% palkadelt, samapalju juurdemaksu käitistelt ja 2% palkadelt ravimiskapitaliks käitistelt. Järgmisena leiti tarvilikuks tõsta rev. komisjoni liikmete ja samuti kassa juhatusel liikmete tasu seni- selt 50 sendilt 1 kr. peale tingimusel, kui juhatusel koosolekuid ei ole rohkem, kui kord nädalas. Kui aga rohkem on tarvilik koos olla, siis jääb ikka tasu samaks, s. t. kahe koosoleku nädalas olles tasu automaatselt alla 50 snt. jne. Esimeestele tasutakse aga edaspidi koosoleku korrast kr. 1.50. Haigete kontrollimise eest juhatuseliikmele tasu aga ei makseta, kuna teistele väljaspoolt juhatusel ja rev.-komisj. maksetakse tasu alla 25 snt. revideerimise korralt.

Järgmise päevakorra punkti all võeti aru- tusele esitatud haigekassa 1933. a. eelarve, milline kutsus esile sarnaseid väljendusi, mida enamalt haigekassa ajaloo kuulud ei ole ja mispärast ühelt volinikult koosoleku juha- taja sõna- ja hääleõiguse oli sunnitud ära

võtma. Nimelt oli juhatuse poolt eelarve hiljem koostatud ja enam trükitule peale kleebitud, tingituna sellest, et eelarve suurenes hädabüroo vahepeal haigekassa alla võtmisel. Sarnast pealekleepimist tembeldas üks volinikest „vale dokumendi esitamiseks“, kuna õige olla selle alla jäetud. Ka tuldi välja ühe voliniku poolt väidetega, et praegu ei tulla ametnikkel mitte palka suurendada, sellepeale vaatamata, et kassa töö ja tegevus on poolevõrra suurenenud, vaid see tuleks jätta endiseks. Juhatus poolt aga leidsid ametnike huvid väärilist kaitset, kuna ju ainult juhatus teab ametnikke tööd ja vastutust ja on selle hindaja, mispärast oli leidnud tarviliseks tõsta asjaajaja palka kr. 120 peale ja ametniku palka kr. 70 peale, liiati, kus teised samase liikmete arvuga haigekassad maksavad oma ametnikkele rohkem kui seda teeb praegugi Viljandi ühishaigekassa. Häälendamisel sai juhatuse poolt esitatud eelarve 30 häält poolt, kuna palgatõstmist mittepooldajad 6-kesti erapooletuks jäivad. Sellega on Viljandi ühishaigekassa volinikkude kogu ütelnud oma sõna praeguse üldise ametnike ja tööliste palkade alandamise kohta, näidates, et töölistekond ei ole kaugeltki rahul sarnase poliitikaga, vaid oskab hinnata oma ametnike tööd ja neile palka maksta ja nõuab sellega ka, et neile omale väärilist tasu maksetaks.

Kuna mineval aastal haigekassa peakoosoleku poolt vastuvõetud põhikirjas mõningad puudused olid, mispärast see jäi jaosk. tööspektori ringkonna kinnitusemetsi poolt kinnitamata, siis parandatakse need peakoosolekul ja otsustatakse nüüd uuesti kinnitamisele saata. Ka vaadatakse läbi juhatuse poolt sõlmitud kollektiiv-leping Viljandi Arstide Seltsi ja Viljandi linnavalitsusega. Esimesest lepingust saadab haigekassa ka teistele ravimise oma kätte võtnuile haigekassadele ühe eksemplari tutvumiseks, kuna teisest lepingust ärakirju välja ei saadeta arvamises,

et see on rohkem kohapäälse tähtsusega. Kui aga kedagi haigekassa tegelastest peaks siiski ka linnavalitsuse haigemajadega ja ambulatooriumidega sõlmitud lepingu huvitama, siis Viljandi ühishaigekassa sellega tutvumisest kellegile ära ei ütlet, kuna haigekassa juhatuse ja volinikkude seisukoht on: mis üks haigekassadest teeb, seda peaks ka teised teadma, et selle otstarbekohasuse puhul saaksid sellest ka teised kasu omas haigekassas vastavate ümberkorralduste läbi.

Järgmise päevakorra punkti all toimetati juhatuse, rev.-komisjoni ja nende asemike valimisi. Juhatus valiti peale ühe uue liikme tervena tagasi, samuti ka rev.-komisjon koosseisu muudatuses ühe liikmeka, mis näitab, et volinikkude kogu oskab hinnata oma juhtivaid ja kassa kasuks töötavaid jõude. Sellega kujunes Viljandi ühishaigekassa juhatuse koosseis 1933. a. järgmiseks: esimeheks *Th. Jürgenson*, abiesimeheks *Aug. Paal* ja ametita liikmeiks *Aug. Lepik*, *Joh. Lõo* ja *Gustav Mihkelson*. Revisjoni komisjoni koosseis jagunes: esimeheks *Andres Kuk* ja liikmeiks *Peeter Niglas* ja *Aleksander Käik*. E. Haigekassade Liidu XI kongressi saadikuks otsustati valida kassa esimees *Th. Jürgenson* ja asjaajaja *Paul Paal*.

Kinnitati haigekassa alla terve rida uusi käitisi, ja pooldati Viljandi ühishaigekassa 20. aastapäeva pidamist 1. jaan. 1934. a., misugusel peaval 20 aastat tagasi haigekassa asutati. Aastapäeva pidamise eeltööd jäeti juhatuse hooleks, kes üksikasjaliste kavadega esineb järgmisel korralisel peakoosolekul ja kus need siis arutusele ja vastuvõtmisele tulevad.

Sellega tuleks siis erapooletul hindamisel peakoosoleku poolt tehtud tööd kõigiti kordaläinuks pidada ja soovida, et ka edaspidi tehtaks kõik üksmeelselt haigekassa üldsuse huvides. Koosolek lõppes kell 16.15, seega peaaegu täpselt 6 tundi. *P. P.*

Võru-Petseri üldhaigekassa erakorraline peakoosolek

peeti 2. aprillil 1933. a. Võrus Haigekassa ruumes, 39 voliniku osavõtul nende arvust 51. Koosoleku avas juhat. esimees *N. Ivask*, mille järele peakoosolek valis koosoleku juhat. *V. Neumanni* ja protokollijaks asjaajaja *A. Ermeli*.

Haigekassa 1932. a. aruanne kinnitati peakoosoleku poolt juhat. poolt esitatud kujul, mis näitas järgmist:

Tegevuskapitali arvel tulused kr. 10.595,32 ja kulused kr. 8.031,72 — seega ülejääki kr. 2.563,60, kuid ravimiskapitali arvel oli tulused kr. 5.511,63 ja kulused kr. 10.248,50, — seega ülekulutus kr. 4.736,87. Ravimiskapitali puudujääk kaeti endiste aastate tegevuskapitali ülejääkidest kr. 2.033,05, 1932. a. tegevuskapit. ülejäägist kr. 2.563,60 ja tagavarakapitali arvelt kr. 140,22.

1. jaan. 1933. a. oli tagavarakapitali arvel ühis pangas kr. 2.707,09 — ja 1933. a. jooksul võib see umbes 600 kr. võrra suurened.

Möödunud aasta puudujääk paneb küllalt tõsiselt mõtlema haigekassa juhatust, ja nii vähendaski peakoosolek juhatuse ettepanekul abiraha norme jne. teisaltki, kust veel midagi kärpida andis, järgmiselt:

Perekonnaga kassaliikmele kodus haigevoodis olles $\frac{3}{4}$ päevapalgast, haiglas viibides $\frac{1}{2}$ p.-p., ning vallaliste kodus $\frac{1}{2}$ ja haiglas $\frac{1}{4}$ p.-p.-palgast neljandast haiguse päevast alates, pühapäevad ja pühad mahaarvates. Surma puhul kassaliikme 20-kordse p.-palga suurus ja kassaliikme perekonnaliikme surma juhul 10-k. p.-p. suurus. Päevaraha väljastpoolt Võru peakoosolekule sõitnud volinikele senise 2,50 kr. asemel 1 kroon, ning juhat. esimehele 2 kr. ja juhatuse ning revisjoni komisjoni liigetele 75 senti koosolekult.

Juhatus valiti: *R. Neumann*, *N. Ivask* (endised) *A. Sermat*, *R. Harak* ja *F. Lehter* (uued). Revisj.-kom. *E. Villmann*, *A. Kuhu* ja *R. Peterson* (endised).

Ülaltoodud kärpimistega peab juhatus haigekassa seisukorra endisele tasemele tagasi tooma, kuid siin tuleb kindlasti juhatusel raskusi, kui kassaliikmed sarnase hooga arsti juurde „oma kätte“ lähevad saama rohude näol. Kuid seadus siin mingisugusi takistusi teha ei luba, ja nii tuleb haigekassal kaunis tõsiste raskustega tegemist teha, enne kui sellest kitsast-ajast üle saab.

Üks augutoojaist haigekassale on ka suguhaiged, — siin peaks küll Haig. Liit abinõusid leidma, et nende haigete jaoks kuskiltki summasid hankima, minu pärast kas või kinнитüsühisus võtku oma ravitsusele need „õnnetujuhtumised“.

Üks haigekassa juhat. mure on ka see, et tööasutustelt maksetavad summad halvavad kaunis visalt, mis nõuab palju tööd ja kulu tööinspektori kaudu sissenõudmisega. Samuti nii mitmed-mitmed ettevõtted katsuvad igat moodi kõrvale hiilida maksudest; küll mitte õiglaselt tööliste palkasid ülesandes ja teinekord jälle mitmeid töölisi sisseregistreerimata jättes, mis küll paljudel kordadel tagantjärei avalikuks tulevad, kuid nende maksude sissenõudmine osutub tihti kulukamaks saadaolevast summast. Nii on mitmed ettevõtted, kes nagu kiuste ei õienda omi kohustusi muidu kui ainult politsei kaudu järjekindlalt — seda ei mitte tööstuse kiratsemisest, vaid nagu pilkeks. Siin peaks küll mingisugune uus moodus sisseseadma, sest leian, et sarnane teguviis oleks nagu kuritegu, mis peaks karistatav olema.

Sarnane aeglaselt raha laekumine tekitab küllaltki Võru haigek. kui väikese arvuliste

tööliseiga haigek. raskusi, nii tööliste haiguse-abiraha väljamaksmisel ja teistegi arvete õiendamisel, mis on tekitanud paljugi asjata pahandust.



1933. a. tulude ja kulude eelarve, milline ka juhat. poolt ettepanud kujul vastu võeti peale asjaajaja palga, vähendades seda 90 kr. kuus 80 kroonile, mis on igaaastaseks vägi-pulga vedamiseks, et miks asjaajaja 90 kr. saab, ja mitte 40 kr., nagu mina, väljendas mõni volinik, — tasakaalustatud tulude ja kulude osas kr. 15.650.—.

Sotsiaalkindlustus.

Tööpuuduse vastu kindlustamine Jaapanis.

Olgugi, et Jaapanis on tööpuuduse vastu kindlustamine üle terve riigi veel läbi viimata, on mõned suuremad linnad, nende hulgas Tokio, Osaka ning Kobe, korraldanud vabakutselistele tööliste tööpuuduse vastu kindlustamist. Osakas on tööpuuduse vastu kindlustamine ellukutsutud hooajatööliste septembris 1929. a., kuid see korraldus ei olnud püsiv. 1. juunil 1932. a. sai ellukutsutud uus kindlustussüsteem, mis haarab kõiki töölisi, väljaarvatud hooajatöölised.

1931. a. jooksul arvati Tokios kindlustuse alla keskmiselt iga kuus 5522 ja Kobes 1595 isikut. Tokios makseti toetust 14.459 päeva eest ehk 40,7% saja töötapäevade kohta. Kobes makseti toetust 1633 päeva eest ehk 34,6% saja töötapäevade kohta. Toetuseäär kõikus 50 ja 70 s. vahel päevas.

Tööpuuduse vastu kindlustamine Põhja-Iirimaal.

Paljud töölised Belfastis on abisaamiseks pööranud vaesusehoolekande poole. Umbes 2000 töelist paigutati hädaabitöödele ja need alustasid 3. detsembril 1932. a. streiki.

Need töölised esitasid järgmised nõudmised: 1) Sundtöö kaotamist; 2) toetuse kõr-

gendamist 15 sh. 3 d. peale nädalas; 8 sh. nädalas abikaasale ja 2 sh. nädalas iga lapsele, vastavalt toetusnormidele; 3) kõik hädaabitööd peavad tariifikohase tasu alla käima; 4) tasumaksmist naturas tuleb kaotada; 5) toetuse andmist vallalistele meestele ja naistele, kes on tööta ja ei saa mujalt toetust.

Streik kestis kuni 15. okt. 1932. a. ja lõpetati järgmise kokkuleppe põhjal. Selle järgi antakse toetust:

Mehele ehk naisele 2,5 tööpäeva ehk 20 sh. toetust nädalas;

mehele ehk naisele ühe ehk kahe lapsega: 3 tööpäeva ehk 24 sh. toetust nädalas;

Mehele ehk naisele kolme ehk nelja lapsega: 3,5 tööpäeva ehk 28 sh. nädalas;

Mehele ehk naisele enam kui nelja lapsega: 4 tööpäeva ehk 32 sh. nädalas.

Toetust antakse, kui töölised ei ole neile pakutud tööd tagasi lükanud ja kui neil ei ole muid sissetulekuid. Kui aga selgub, et töötatöölise perekond saab mujalt kõrvalabi, siis võetakse see arvesse toetuse maksmisel.

Lepiti veel kokku, et vallalistel oleks edaspidi toetusesaamisel ja töömuretemisel samad õigused, nagu perekondadega töolistelgi.

Kokkuvõtted haigekassade kuuaruannetest.

Haigekassa nimetus	Kuu viimasel päeval oli		Tulud kinnitismaksudest			T O E T U S E D							Üldse	Missuguse kuu kohta andmed käivad															
	Kassa- hikm.eld	Perakonna- hikm.eld	Kokku	Tegevus- kapitaal	Kassaliik- rahalik	Kassaliik- rahalik	Tegevuskapitali arvel			Kassaliikm. ravikap. arvel																			
							Kokku	Kassaliik- rahalik	Kokku	Ambu- latoor- ne ravi	Haiglas ravi	Haiglas muid			Kokku	Ambula- toorne ravi	Haiglas ravi	Kokku											
	Kassaliik- m.ete loe- lustrahad	Ambu- latoor- ne ravi	Haiglas ravi	Haiglas muid	Kokku	Summa																							
Tallinna Ühishaigekassa	13287	9978	23260	56513	14	28256	57	84769	71	15626	62	15962	12	3169	50	19181	62	34758	24	52744	86	20459	48	73204	34	107962	58	Dets., 1932.	
Tallinna linna Omaval. Ettevõtete Haigekassa	2608	3255	5858	6402	82	3201	41	9604	23	2070	31	2198	27	1611	49	3809	76	5880	07	7558	46	978	85	8537	31	14417	38	"	
Narva Üldhaigekassa	1923	2450	4373	6241	12	3121	17	9362	29	2096	72	6771	20	1214	14	7985	94	1082	06	15492	09	5202	65	20694	74	21776	80	"	
Türi Ühishaigekassa	503	406	909	1065	22	532	60	1597	82	491	74	699	—	100	60	799	60	1291	34	1267	79	199	20	1466	99	2758	33	"	
Paide Ühishaigekassa	386	326	712	1966	92	983	46	2950	38	664	88	572	27	206	20	778	47	1443	85	775	01	475	32	1250	38	2698	68	"	
Tallinna Ühishaigekassa	13484	10116	23600	8820	90	4410	45	13231	35	5880	—	3511	86	205	—	4016	86	9396	86	11556	53	492	90	12049	43	21446	29	Jaan., 1933.	
Tartu Üldhaigekassa	3885	2737	6122	1372	10	685	75	2057	85	900	55	89	36	131	80	221	16	1121	71	326	79	—	—	326	79	1448	50	"	
Tallinna linna Omaval. Ettevõtete Haigekassa	2785	3549	6334	4613	38	2306	69	6920	07	2093	86	325	70	43	25	368	95	2462	81	524	23	134	30	658	53	3121	34	"	
Narva Üldhaigekassa	2145	2634	4779	3202	42	1608	25	4810	67	288	78	142	41	84	50	226	91	515	69	684	09	113	56	797	65	1313	34	"	
Türi Ühishaigekassa	557	423	980	253	60	126	80	380	40	33	26	10	—	32	—	42	—	75	26	5	—	37	60	42	60	117	86	"	
Paide Ühishaigekassa	407	320	727	154	36	77	18	231	54	7	28	16	—	—	—	16	—	23	28	8	—	—	—	8	—	31	28	"	
Vaiga Üldhaigekassa	396	435	831	117	73	358	88	1076	61	8	32	138	44	—	—	138	44	146	76	237	37	—	—	—	237	37	384	13	"
Kohtla-Järve põlevkivikaev. Haigekassa	953	1077	2030	1879	77	—	—	1879	77	227	67	293	84	474	55	768	89	996	06	—	—	—	—	—	—	—	996	06	"
A./S. „Kütte-Jõud“ põlevkivikaev. haigekassa	218	373	591	380	90	—	—	380	90	322	49	68	04	30	—	98	04	420	53	—	—	—	—	—	—	420	53	"	

Töökaitse.

Puhkus palgaga Perus.

Seadusega 8. apr. 1932. a. kindlustati Perus kõigile töölilise ning teenijaile tööstuses ja kaubanduses, ning ka majateenijaile, õigus kahenädalisele puhkusele palgasaamisega. Selle seaduse põhjal 21. jaan. 1933. väljaantud määruse järgi on igal teenijal ja töölisel, kes teenib aasta, kuu, nädala või päevapalga alusel tööstuses, kaubanduses, põllunduses, kaevanduses või majas (koduteen.) sama pere-mehe juures vähemalt üks aasta, õigus kahe-nädalisele puhkusele endise palgaga. Kõikuvat palka saaval arvestatakse keskmine palk eel-mise 6 kuu jooksul.

Õigus puhkusele on ka neil teenijail, kes teenivad komisjonitasu alusel. Neil arvesta-tatakse 6 kuu kestel saadud keskmine komis-jonitasu.

Hooaja töölisel, kes töötavad vähem kui 260 päeva aastas, puudub õigus tasulisele puhku-sele. — s —

Tööaja lühendamine Ameerikas.

Tööaja lühendamine 30-tunnile nädalas on P.-Ameerikas teonemas. Vastavaid samme on astunud viimaseil päevil sellekohaste seaduste maksmapanekuks nii föderaal ulatuses, kui ka üksikuis osariigies.

Nii aktsepteeris Ühendriikide Senat hiljuti seaduse eelnõu, millega kavatakse ärakeelata kauplemine selliste esemetega, mis on valmistatud käitistes, kus töötatakse üle 30 töötunni nädalas. Eelnõu leidis senatis üksmeelset poolehoidu ning saadeti saadikutekogule seisukoha võtmiseks.

Seaduse eelnõud 30-tunnilise töönädala normeerimiseks on praegu arutusel ka Connecticut'i, Morylandi, Minnesota ja New-Yorki parlamentides.

New-Mexicos ja Oklahamas arutatakse seadust 30 tunnilise töönädala sisseseadmiseks riigi ja omavalitsuse teenistuses.

Naiste ja alaealiste töö Taanis.

Puhkeaeg raskejalguse puhul. Taani nais-tööliliste koondis, kellel ligi 12.000 liiget ja kes kuulub taani töölisühingute liidusse, on vii-masel aasta kongressil vastu võtnud otsuse naistöö kohta enne ja pärast sünnitamist.

Resolutsioonis on väljendatud, et ühiskonna esimeseks ülesandeks jääb kaitsta töötavaid naisi raskejalguse puhul. Selles mõttes paneb kongress ette, et valitsus ja parlament looks nii ruttu kui võimalik uut seadust, mis kindlustaks naistele raskejalguse puhul abi-rahha maksmist terve tööpalga suuruses kuus nädalat enne ja kuus nädalat pärast sünni-tamist.

Taanis saavad praegu naistöölised puh-kust neli nädalat pärast sünnitamist ja raha-list toetust, mis maksetakse avalikest summa-dest, kui nad sellekohase arstitõenduse järgi on õigustatud puhkust saama.

Rahvusvaheliste töökonventsioonide ratifitseerimise areng.

Rahvusvahelise tööbüroo kokkuvõtte järgi oli 1. aprilliks 1933. a. üldse rahvusvaheliste töökonventsionide poolt vastuvõetud 33 rahvus-vahehist konventsiooni. Kokku oli 1. aprilliks ratifitseeringuid registreeritud 502.

Konventsioonide ratifitseerimises on esime-sel kohal Hispaania (30 konv.), teisel kohal — Bulgaaria (27 k.), kolmandal — Luxem-burg (26 k.), neljandal — Belgia ja Iiri vaba-riik (21 k.), viiendal — Jugoslaavia (20 k.), kuusandal — Eesti (19 k.), seitsmendal — Prantsusmaa ja Inglismaa (18 k.), kaheksan-dal — Poola, Rumeenia, Läti ja Itaalia (17 k.), üheksandal — Rootsi, Saksa ja Kuuba (16 k.), kümnendal — Ungari (15 k.), üheteistk. — Hollandi (14 k.), kahe-teistk. — India, Kreeka, Soome, Tšiili ja Austria (13 k.), kolmeteistk. — Jaapan ja Tšehho-Slovakkia (12 k.), neljateistk. — Norra (10 k.). Ülejäänud riigid on ratif. vähem kui 10 konventsiooni. A. G.

E. H. Liidu teateid.

E. Haigekassade Liidu poolt korraldati pü-hapäeval, 9. aprillil s. a. Türi Ühishaigekassas loenguid töökaitse ja sotsiaalkindlustuse küsi-muste üle. Kõneles L. Johanson. Koosolekust võttis osa ligi 300 inimest.

Dr. Karl Reinhold †

1. veebruaril s. a. suri Tartus mõnepäevase haiguse järele südamehaigusse Tartu Üldhaige-kassa kauaaegne lepinguarst Dr. K. Reinhold. Dr. R. oli põline tartlane; sündinud 16. juulil 1873. a. Õppis Tartu Aleksandri gümnaasiumis ja arstiteadust Tartu Ülikoolis, omades arsti kutse 1902. aastal. 1903.—1905. a. oli Tartu Ülikooli haavakliiniku assistendiks. Võttis osa Vene-Jaapani sõjast 1904.—1905. a. sõjaväe arstina. Oli 1907.—1910. a. Tartu Ülikooli kliinikute teenistuses. Võttis osa ilma-sõjast 1914.—1918. a., kus tihti on töötanud eeslinil kuuliraha all. Eesti Vabadussõja ajal oli Kaitseliidu arstiks.

Dr. K. Reinhold oli omal ajal väga laialt tuntud, otsitud ja lugupeetud arst, kellel väga lai patsientide ring. Muuseas oli Dr. R. Tartu rükitööliliste ühingu arstiks 1905. aastast alates. Peale selle mitme ühingu ja asutuse lepingu- ehk usaldusarstiks aastakümnete kes-tel. Tartu Üldhaigekassa lepingu-arstiks oli 1918. aastast alates. Ka Tartu Üldhaigekassa liikmete seas oli Dr. R. laialt tuntud, otsitud ja lugupeetud arst, kelle abiandvat kätt tuhan-ded kassaliikmetest tarbekorral on tunda saanud.

Kassaliikmetele abiandmise juures ei puudunud Dr. R-l arusaamine haigekassa kui teravikust ja tema erilisest iseloomust. Selle juures võimaldas kassaliikmetele kõike, mis

vajalik, kuid arvestades selle juures alati Haigekassa kandejõuga.

Kui inimene oli Dr. P. Reinhold pisut tagasihoidlik, kuid siiski igapäevaste vastu sõbralik ja häätahtlik. Nendele, kellel temaga kokkupuutumist ohud, olgu see tema elukutse alal ehk eraelus, on temast kõigeparemad mälestused.

K. L.

Surmalõikus.

Tartu Üldhaigekassa liikmete keskel 1. jaan. kuni 6. apr. 1933.

Hendrik Rükkel, 48 a. v., „Livonia“ õllefabriku lihttöoline, suri 24. jaanuaril kopsutiisikusse ja neeruhaigusse.

Leopold Kreevs, 59 a. v., Frederkingi seebivabriku raamatupidaja, suri 18. veebruaril — verejooks ajusse.

Mangu Kuuse, 61 a. v., Tartu linna pudrevabriku tööjuhataja, suri 20. veebruaril kopsupõletikku.

Peeter Poks, 64 a. v., J. A. Rekand ja J.

Maasiku nahavabriku lihttöoline, suri 11. märtsil maksa vähjahaigusse.

Johanes Int, 20 a. v., Loderaud'i peeglitööstuse töoline, suri 11. märtsil — vabaurma läbi.

Juuli Pielbaum, 34 a. v., V. Belostotzky õmbluse töökoja õmbleja, suri 16. märtsil südamenõrkusse influentsa tagajärjel.

Ernst Heine, 68 a. v., A.-s. A. Le Ceq'i õllefabriku kassapidaja ja volinik, suri 17. märtsil südamerabandusse.

August Haller, 34 a. v., O.-ü. Lõuna-Eesti Eksporttööstuse ametnik, suri 24. märtsil põrna-, luuüdi- ja südamehaigusse.

Evgeny Krüger, 55 a. v., Tartu linnavalitsemus & Ko. laevastiku mehaanik, suri 6. aprillil kopsupõletikku.

K. L.

Viljandi ühishaigekassas.

6. veebruaril 1933. a. lahkus Viljandi ühishaigekassa liikmete hulgast Meleski klaasivabriku töoline **August Tamm**, 56 a. vana. Surmapõhjuseks oli südame nõrkus.

Eesti Kirjanduse Seltsi perioodilised väljaanded.

TELLIMISED 1933. A. PEALE:

Biograafiline seeria SUURMEESTE ELULOOD.

Aastas 6 raamatut à 120—160 lk., piltidega.

Tellimishind 7 kr. 50 s., mida võib tasuda osakaupa: tellimisel 3 kr., 1. aprilliks 2 kr. 50 s., 1. juuliks 1 kr. 25 s., 1. oktoobriks 75 senti. Poolaastas 4 kr., üksiknumber 1 kr. 50 s., iluköites 2 krooni.

Ilmub senise mitteperioodilise eluloolise seeria eeskujul, milles senini avaldatud järgmised elulood: Aleksander Suur, Vergilius, Michelangelo, Washington, Beethoven, Hugo, Garibaldi, Darwin, Kivi, Pasteur, Edison.

Hea elulugu on parim ja väärtuslikum raamat. Ta võib sügavalt ja viljakalt mõjuda lugeja edaspidisele elule, anda julgust hädadega võitlemiseks ja võiduleviivaiks pingutusiks. Ta on suur õppetund elust.

Populaarteaduslik seeria ELAV TEADUS teine aastakäik.

Aastas 12 raamatut à 80—120 lk., rohkete illustatsioonidega.

Tellimishind 9 krooni, mida võib tasuda osakaupa: tellimisel 3 kr. 50 s., 1. aprilliks 2 kr. 50 s., 1. juuliks 2 kr., 1. oktoobriks 1 kr. Poolaastas 5 krooni, veerandaastas 2 kr. 75 s., üksiknumber 1 kroon, iluköites 1 kroon 50 senti.

Julgustatud oma senisest lahkest vastuvõtust lugejate poolt ja teadlikuna oma suurtest rahvuskultuurilistest ülesannetest jätkab „Elav Teadus“ oma ilmumist endisel kujul. Veelgi enam kui seni tahab ta käsitleda just üldhuvitavaid ja elulähedasi küsimusi ning anda ka praktilisi nõuandeid. Ja veelgi enam püüab ta oma aineid valgustada just eesti seisukohast ja tarvitada cesti oma teadlaste kaastööd.

Kirjanduslik kuukiri EESTI KIRJANDUS XXVII aastakäik.

ilmub endiselt 12 numbrit aastas. Hind 5 krooni, poolaastas 2 kr. 50 s., veerandaastas 1 kr. 25 s., üksiknumber 50 senti.

„Eesti Kirjandus“ toob artikleid kirjanduse, keele, rahvaluule, ajaloo, rahvateaduse, ühiskonnateaduse, kultuurküsimuste, filosoofia ja kunsti alalt ning arvustisi ja ülevaateid ilmunud kirjanduse kohta.

Kaasandena ilmub „Eesti raamatute üldnimestik“, mis sisaldab täieliku bibliograafilise ülevaate Eestis ilmunud raamatuist.

Raha tuleb sisse maksta Eesti Kirjanduse Seltsi posti jooksvale arvele nr. 2036 või saata otse Eesti Kirjanduse seltsile Tartu, Suurturg 12, telefon 6—24.

SISU: 1) Avalikud tööd ja uute raudteede ehitamine — L. Johanson. 2) Invalidsuse, vanaduse, vaestelaste ja lastekode kindlustamise praegune olukord — Aug. Gustavson. 3) Töötute abistamine Portugalias. 4) Minestus, ergupõrutus, soojuselõhk ja päikesepiste — Dr. H. J. 5) Naised N.-Vene tööstuses. 6) Tartu üldhaigekassa tegevusest. 7) Viljandi ühishaigekassa tegevusest. 8) Võru-Petseri üldhaigekassa erakorraline peakoosolek. 9) Sotsiaalkindlustus. 10) Töökaitse. 11) Dr. Karl Reinhold † 12) Surmalõikus.

Tegev toimetaja L. Johanson, kaastoimetaja Aug. Gustavson.

Vastutav toimetaja: B. Peelman.

Väljaandja: Eestimaa Haigekassade Liit.

Kirjastuse o.-ü. „Täht“ trükk. Tallinnas, V. Pärnu mnt. nr. 31.